

**Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА**

**СЕРІЯ:
БІБЛІОГРАФІЯ ВЧЕНИХ ТНПУ
ІМ. ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА**

«Невичерпний педагогічний пошук»

**(до 60-річного ювілею Кікінежді Оксани Михайлівни –
доктора психологічних наук, професора, завідувача кафедри психології,
директора Науково-дослідного центру з проблем гендерної освіти і
виховання учнівської та студентської молоді
НАПН України – ТНПУ ім. В. Гнатюка)**

БІОБІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

Тернопіль – 2017

УДК 016:378(477.84)
ББК 91.9:74.48(4Укр-Тер)
Н40

*Рекомендовано до друку вченою радою Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка
Протокол № 5 від 26.12.2017 р.*

Рецензенти:

Кравець В. П., доктор педагогічних наук, професор, дійсний член
НАПН України, ректор ТНПУ ім. В. Гнатюка

Василькевич Я.З., кандидат психологічних наук, доцент кафедри
психології ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний
університет імені Григорія Сковороди»

Укладачі:

Кульчицька О. Я., заступник директора НБ ТНПУ імені В. Гнатюка
Тененьська С. Б., завідувач інформаційно-бібліографічного відділу

Художнє оформлення та комп'ютерна верстка

Лохвицький О. В., завідувач сектору підтримки автоматизованої
бібліотечної системи та програмного забезпечення

Відповідальний за випуск

Чайка І. А., директор наукової бібліотеки ТНПУ імені В. Гнатюка

Невичерпний педагогічний пошук : до 60-річного ювілею Кікінежді
Н40 Оксани Михайлівни – доктора психол. н., проф., завідувача кафедри
психології, директора Науково-дослідного центру з проблем гендерної
освіти і виховання учнівської та студентської молоді НАПН України –
ТНПУ ім. В. Гнатюка): біобібліографічний покажчик / НБ ТНПУ
ім. В. Гнатюка ; уклад.: О. Я. Кульчицька, С. Б. Тененьська. – Тернопіль,
2016. – 96 с. – (Бібліографія вчених ТНПУ ім. В. Гнатюка).

У біобібліографічному покажчику подано основні біографічні дані,
відомості про наукову, педагогічну та громадську діяльність, наведено
алфавітний перелік наукових та навчально-методичних праць
доктора психол. н., професора, завідувача кафедри психології, д-ра Науково-
дослідного центру з проблем гендерної освіти і виховання учнівської та
студентської молоді НАПН України – ТНПУ ім. В. Гнатюка– Кікінежді Оксани
Михайлівни.

Видання може бути використано фахівцями в галузі вікової та
педагогічної, психології статі та гендерної психології: науковцями,
докторантами, аспірантами, працівниками науково-методичних центрів,
наукових бібліотек, педагогічними працівниками, студентами і всіма, хто
цікавиться психологією та гендерною проблематикою.

УДК 016:378(477.84)

ББК 91.9:74.48(4Укр-Тер)

**Бібліотека Тернопільського національного педагогічного університету
імені В. Гнатюка, 2017**

Кікінежді Оксана Михайлівна
*доктор психологічних наук, професор,
завідувач кафедри психології,
директор Науково-дослідного центру з проблем гендерної освіти і
виховання учнівської та студентської молоді
НАПН України – ТНПУ ім. В. Гнатюка*

Психологія мого життя

Секрет життєрадісності

Якось жінка спитала у своєї подруги, як та примудряється завжди бути такою гарною й життєрадісною.

- У нашому житті відбувається багато чого, - відповіла подруга. - Кожен мій день сповнений усіляких турбот, щодня я повинна працювати, дбати про сім'ю і затишок в домі, радувати чоловіка й дітей. Це труд, і не завжди він легкий, але я знаю один секрет, який дає мені втіху від нього. - Проказавши це, жінка замислено усміхнулась.

- Відкрий мені свій секрет, - нетерпляче вигукнула її подруга, - я теж невтомно працюю: діти, чимале господарство - не залишається ані хвилини на власні потреби!

- Мій секрет простий, - відповіла їй жінка. - Що день Божий я знаходжу кілька хвилин для слів вдячності.

- Вдячності? - не довірливо перепитала її співрозмовниця. - Кому і за що ти дякуєш?

- Я дякую цьому світові за те, що він щоднини дарує мені нові враження. - Усмішка жінки ставала дедалі ширшою. - Дякую своєму чоловікові за те, що в нашій сім'ї панує злагода. Дякую діточкам за те, що пізнала радість материнства, можу бачити їхні ясні оченята, кожного дня насолоджуватися їхнім дзвінким сміхом. Я дякую своїм друзям і рідним за те, що вони не залишають мене в скрутну хвилину - а такі хвилини бувають у всіх у житті. Я дякую природі за те, що вона дарує нам свою дивовижну красу. Бути вдячним - велике вміння!

- Бути вдячним... - Співрозмовниця глибоко замислилась, і в очах її зажеврило розуміння. - Невже слова подяки допоможуть мені стати такою, як і ти?

- Вдячність, яку ти відчуватимеш у душі, навчить тебе помічати хороше в кожній днині і зробить тебе по-справжньому щасливою!

Жінка тепло обняла свою подругу і сказала, що цей день заслуговує на окрему подяку: за знання і можливість ними ділитися.

Від упорядника

Біобібліографічний покажчик серії «Бібліографія вчених ТНПУ ім. Володимира Гнатюка», який підготували працівники наукової бібліотеки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, присвячено доктору психологічних наук, професору, завідувачу кафедри психології, директору Науково-дослідного центру з проблем гендерної освіти і виховання учнівської та студентської молоді НАПН України – ТНПУ ім. В. Гнатюка – Оксані Михайлівні Кікінежді.

У виданні представлено бібліографію праць О. М. Кікінежді, що були надруковані впродовж 1979–2016 рр. науково-педагогічної діяльності: монографії, підручники з психології для ВНЗ та з основ здоров'я для загальноосвітньої школи, навчально-методичні посібники, програми, статті, вміщені в наукових збірниках, матеріалах наукових конференцій, періодичних виданнях, що вийшли в Україні та за кордоном. Більшість наукових праць ученого присвячено проблемам гендерної психології, теорії і методиці гендерного виховання дітей та молоді.

Відкривають покажчик ***Основні штрихи біографії***, яку продовжує перелік основних дат життя і діяльності у прямій хронології.

Видання складається із 5 розділів.

Розділ 1 **«Науковий доробок О. М. Кікінежді»** містить бібліографічні описи праць за такими підрозділами:

- – праці;
- – статті із наукових збірників, періодичних видань, тези доповідей конференцій, семінарів, симпозіумів

Розділ 2 **«Редакційно-рецензійна діяльність О. М. Кікінежді»** становлять праці:

- у підготовці яких науковець брав участь як головний редактор, голова або член редколегії (з поміткою «Ред.»).
- рецензії (з поміткою «Рец.»).

Розділ 3 **«Наукова школа О. М. Кікінежді»** представляє бібліографічні описи згруповані у підрозділи: **«Науковий керівник дисертацій»**, **«Науковий опонент дисертацій»** та **«Керівник дипломних робіт»**.

Розділ 4. **«Публікації про життя та діяльність О. М. Кікінежді»** вміщує описи публікацій про життєвий шлях, науково-педагогічну та громадську діяльність,

Розділ 5 **«Інтерв'ю О. М. Кікінежді»**.

Окремим є розділ **Додатки**, який містить матеріали за такими рубриками:

Сім іпостасей особистості – сім кольорів щастя;

Публікації О. М. Кікінежді в газетах;

Грамоти, подяки та нагороди;

Дипломи про освіту, наукові ступені та звання, свідоцтва;

Посвідчення та сертифікати.

Цікавими є **фотоматеріали** – світлини, які відображають життєвий і творчий шлях О. М. Кікінежді, зокрема *участь у конференціях, семінарах, круглих столах, конкурсах, тренінгах тощо.*

Для зручного та ефективного користування виданням розроблено науково-допоміжний апарат, який представлено іменним покажчиком прізвищ авторів, співавторів, редакторів, відомості про яких є у бібліографічних записах даного видання.

Бібліографічний опис та скорочення слів здійснено за чинними в Україні стандартами. Джерелами відбору документів були каталоги НБ ТНПУ ім. В. Гнатюка, Тернопільської державної універсальної наукової бібліотека (ТОУНБ), Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, Національної парламентської бібліотеки України, Державної науково-педагогічної бібліотеки (ДНПБ) України імені В. О. Сухомлинського, бібліографічні джерела та матеріали надані вченим. Публікації, що увійшли до покажчика, було переглянуто *de visu*.

У межах розділів матеріали згруповано за абеткою прізвищ авторів і назв публікацій українською та іноземними мовами.

Бібліографічні записи пронумеровано, загальна кількість їх становить 275 позицій. Усі видання подаються мовою публікації, зберігаються орфографічні норми оригіналу. Покажчик не претендує на вичерпність.

Покажчик адресовано науковцям, докторантам, аспірантам, працівникам науково-методичних центрів, наукових бібліотек, педагогічним працівникам, студентам.

Усі пропозиції та критичні зауваження, просимо надсилати за адресою:

46027

Наукова бібліотека ТНПУ ім. В. Гнатюка

вул. М. Кривоноса, 2

м. Тернопіль

e-mail: library@tnpu.edu.ua

Шановна Оксано Михайлівно!

*У липні Ви на світ благовістились,
Як досягають яблука в саду.
У Храм науки двері Вам відкрились.
Ви працю написали не одну.
В центрі досліджень-гендерна освіта,
Гендерна рівність молоді, дітей...*

*Найкращим в році цим дарунком літа
Став світлий Ваш життєвий Ювілей!
Бібліотека наша Вас вітає!
Студентство щиро любить, поважа
Й викладачем улюбленим вважає.
Є світлі ваші помисли, душа.*

*Як науковець знані в Україні,
Відомі є й за межами її.
Поради, настанови Ваші цінні.
Живіть до сотні й далі на землі
В здоров'ї, щасті, радості, насназі,
Довкола себе сійте позитив!
Сердечно знов вітає Вас наразі
Бібліотеки дружній колектив!!!*

*Вітання колективу наукової бібліотеки
з нагоди ювілею доктора психологічних
наук, професора, завідувача кафедри
психології ТНПУ ім. В. Гнатюка
Кікінежді Оксані Михайлівні*

Основні штрихи біографії

Оксана Михайлівна Кікінежді (Шарган) – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, провідний науковий співробітник, директор Науково-дослідного центру з проблем ґендерної освіти і виховання учнівської та студентської молоді НАПН України – ТНПУ ім. В. Гнатюка.

Народилася Оксана Михайлівна 25 липня 1956 р. у селі Капорське Ломоносівського району Ленінградської області (Росія) у сім'ї військовослужбовця. Батько Михайло Федорович Шарган та мати Галина Ярославівна Шарган (Танагайчук), – за освітою педагоги, випускники Чортківського педагогічного училища, перші і найкращі вчителі своєї дочки. У мальовничому Надзбруччі (села Сокиринці і Сидорів, міста Чортків і Тернопіль) пізнавала життєві істини, вчилася долати труднощі, бути наполегливою і працьовитою у досягненні мети.

Мудрість народної педагогіки від бабусі Антоніни Василівни Танагайчук (Пашко), щедрість душі маминої сестри Софії Ярославівни та її чоловіка Богдана Михайловича (самобутнього митця) Когутів, розмаїтість дитячих буднів з сестрами Уляною й Тетяною і братом Борисом, де вироблялись правила людського спілкування «ділитися і допомагати», сформували головний принцип життя – «Іти вперед». Ці два прості слова стали дійсною джерелицею щастя. Зростання у щирій родинній співдружності подарувало зацікавленість світом, відкритість, довіру і любов до людей.

На своєму життєвому шляху неухильно дотримувалась своєрідної настанови-заповіді «Вчитися і молитися» дідуся Ярослава Михайловича Танагайчука, яку він передав у листі з фронту, де й загинув під Кеніґсберґом за місяць до перемоги.

Під впливом рідних людей, доброти їхньої душі і прикладу сумлінної праці торувала власну дорогу до щастя. На нелегкій путі життєвим кредо стали рядки з вірша «*Contra spem spero!*» незламної Лесі Українки:

Я на гору круту крем'яную
Буду камінь важкий підіймать
І, несучи вагу ту страшную,
Буду пісню веселу співать.

Навчалася у Тернопільській СШ № 2, яку закінчила у 1974 р. Захоплення біологією, що перейняла від заслуженого вчителя УРСР Марії Григорівни Крупської, визначило вибір майбутньої професії – педагога. У 1974–1979 рр. була студенткою природничого факультету Тернопільського державного педагогічного інституту (нині ТНПУ ім. В. Гнатюка), де здобула кваліфікацію «вчитель біології і хімії». Інститут в цей час (ректор – О. Ф. Явоненко) став справжньою кузнею

педагогічних кадрів. Нормою повсякденного життя була суспільно-педагогічна практика. Студентське життя було яскравим, насиченим розмаїтими подіями, де набувались знання, уміння і навички, пройнятим активною участю в студентському самоврядуванні, художньо-творчих колективах (студентська хорова капела «Освіта» – керівник – І. І. Пронь), першими спробами наукової роботи (доценти С. Й. Грушко, В. С. Талпош, Й. М. Свинко). Куратора групи Тамару Олексіївну Удіну вважали «другою мамою», яка щедро і професійно віддавала молоді багатство своєї ніжної душі, знання, талант.

Трудову діяльність О. М. Кікінежді розпочала вчителем біології та хімії у Долинянській середній школі Рогатинського району Івано-Франківської області (1979–1980 рр.). У 1980–1983 рр. працювала організатором з позакласної та позашкільної роботи у Тернопільській СШ № 14. У 1983–1986 рр. навчалася в аспірантурі Інституту психології УРСР (нині – Інститут психології ім. Г. С. Костюка НАПН України) у Києві.

На шляху наукового становлення доля подарувала мудрих Учителів та Натхненників, які своєю життєдайною енергією, доброзичливістю, авторитетним словом допомогли повірити у себе, у власні сили, наповнили життя духовним змістом наукових і людських стосунків. Це видатні українські вчені – науковий керівник кандидатської дисертації, доктор психологічних наук, професор Мирослав Йосипович Боришевський, науковий консультант докторської дисертації, подруга, співавтор публікацій, доктор психологічних наук, професор Тамара Василівна Говорун та доктор педагогічних наук, професор, ректор ТНПУ ім. В. Гнатюка, академік НАПН України Володимир Петрович Кравець. Їхній підтримці Оксана Михайлівна завдячує становленню себе як майбутнього науковця у сфері психологічних та педагогічних дисциплін, зокрема зацікавлення «табуйованими» темами – психологією статі та сексуальності, ґендерною психологією. У 1987 р. захистила кандидатську дисертацію із спеціальності 19.00.07 «Педагогічна і вікова психологія» на тему: «Оцінні ставлення як мотив вибору друга в ранній юності».

З 1986 р. і дотепер працює у системі вищої освіти: спершу на посаді викладача, з 1988 р. – старшого викладача, з 1994 р. – доцента, з 2013 р. – завідувача кафедри психології, з 2014 р. – професора, завідувача кафедри психології ТНПУ ім. В. Гнатюка.

Старші товариші «Alma mater» – М. М. Фіцула, Р. М. Хмурич, В. А. Поліщук стали взірцями викладача вищої школи, професійного зростання, організатора роботи зі студентами. Була куратором студентських груп природничого факультету, відповідальною за шефську роботу у Коропецькій школі-інтернаті для дітей-сиріт, першим завідувачем аспірантури, відкритої у 1991 р. Викладала психологічні дисципліни на природничому, психологічному та географічному факультетах. Водночас із викладацькою роботою успішно займалася науковою роботою на посаді старшого (2006–2010 рр.), а згодом – провідного (від 2011 р. і дотепер) наукового співробітника.

О. М. Кікінежді була керівником і співкерівником багатьох національних та міжнародних наукових проектів. Перший проект «Психологія статі та сексуальності як психологічна дисципліна для освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра та спеціаліста» (№ 14-99-7389-HES-I-ESP; 1999–2000 рр.) (у співавторстві із Т. В. Говорун) став переможцем у Конкурсі ініціатив на розвиток та впровадження нових навчальних курсів із соціально-гуманітарних курсів із соціально-гуманітарних дисциплін програми підтримки вищої освіти в Україні Міжнародного фонду «Відродження», що входив до створеної Джорджем Соросом мережі Фундацій Відкритого Суспільства. У рамках реалізації проекту у 2000 р. було проведено першу Міжнародну конференцію «Вона та він у змісті гуманітарної освіти: погляд у третє тисячоліття».

Як експерт проекту «Адаптація дітей-сиріт до самостійного життя» (керівник – О. Б. Кізь) за фінансової підтримки Counterpart International US Agency for International Development впродовж 2001–2003 рр. працювала консультантом медико-психологічної служби для дітей-сиріт при громадсько-молодіжному об'єднанні «Братерство сиріт», у Тернопільському Центрі адаптації для дітей-сиріт, була співорганізатором Міжнародної конференції «Збереження репродуктивного здоров'я сирітської молоді: проблеми та перспективи» (2003 р.).

У 2002–2004 рр. – керівник проекту «Соціально-психологічні фактори формування гендерних орієнтацій депривованих підлітків» за сприяння Канадського Агентства міжнародного розвитку, Посольства Канади в Україні, Канадсько-Українського гендерного фонду (QGTA, 2508). Переможець Всеукраїнського конкурсу навчальних програм з ґендерної проблематики 2004 р. (наказ МОН України № 428 від 28.05.2004 р.).

У 2002 р. ініціювала створення Центру гендерних студій, з 2008 р. і дотепер очолює Науково-дослідний центр з проблем ґендерної освіти і виховання учнівської та студентської молоді НАПН України – ТНПУ ім. В. Гнатюка. Впродовж 20 років наукова діяльність О. М. Кікінежді присвячена розвитку ґендерної психології як новітньої галузі соціогуманітарних знань, апробації європейської моделі ґендерного паритету до національних реалій, знаходженню дієвих механізмів інституалізації вітчизняної ґендерної освіти.

Упродовж 2003–2006 рр. навчалась у докторантурі при Національному педагогічному університеті ім. М. П. Драгоманова. У 2013 році захистила докторську дисертацію за спеціальністю 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія на тему: «Ідентифікація як соціально-психологічний феномен диференціації статі» у спеціалізованій вченій раді Д 26.053.10 (науковий консультант – Т. В. Говорун).

Прикладні аспекти багаторічних досліджень з ґендерної проблематики втілені у реалізації науково-дослідних проектів

МОН України, грантів, діяльності Науково-дослідного центру з проблем ґендерної освіти і виховання учнівської та студентської молоді НАПН України – ТНПУ ім. В. Гнатюка, організації та проведенні шести Всеукраїнських конкурсів студентських наукових робіт з напрямку «Ґендерні дослідження»(2006–2011 рр.), семи всеукраїнських та шести міжнародних науково-практичних конференцій.

Як відповідальний виконавець реалізувала 6 науково-дослідницьких проектів на держзамовлення Міністерства освіти і науки України (керівник – доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України, В. П. Кравець): «Психолого-педагогічні основи підготовки майбутніх педагогів до статевого виховання дітей та юнацтва як передумова формування особистості сім'янина» (№ 0100U002413; 2000–2002 рр.), «Ґендерна соціалізація дитини та виховання ґендерної рівності дітей та юнацтва» (№ 01034U003119; 2003–2005 рр.), «Ґендерна освіта та виховання: перспективи розвитку» (№ 0106U002384; 2006–2008 рр.), «Ґендерні компетенції в освітньо-професійному зростанні молоді» (№ 0109U002308; 2009–2011 рр.), «Ґендерно-освітні технології у соціогуманітарному знанні: досвід і перспективи» (№ 0112U000276; 2012–2015 рр.), «Реалізація ґендерного підходу в освітньо-виховний простір «навчальний заклад – родина – громада» в контексті європейської моделі демократії» (№ 0115U000193; 2015–2017 рр.).

Як експерт та тренер Програми рівних можливостей і прав жінок в Україні (ПРООН–ЄС) О. М. Кікінежді взяла активну участь у розробці ґендерних стандартів освіти в Україні та ґендерно-чутливих програм для студентів педагогічних ВНЗ; впровадженні ґендерно-чутливого підходу у дошкільну та початкову освіту; підготовці тренерів з підвищення ґендерної обізнаності та ґендерної чутливості вчителів; подоланні ґендерних стереотипів у навчально-виховному процесі; функціонуванні кафедри педагогіки та ґендерної рівності, наданні інформаційно-технічної підтримки ПРООН–ЄС (2009–2011 рр.). Неодноразово доповідала про шляхи реалізації системного підходу у вирішенні проблем статевої та ґендерної соціалізації учнівської та студентської молоді на засіданнях Президії та методологічних семінарах НАПН України (2010–2015 рр.).

О. М. Кікінежді була співвиконавцем проектів офісу Ради Європи «Зміцнення та захист прав дітей в Україні» за фінансової підтримки Уряду Норвегії (2013–2015 рр.) та Програми розвитку фінансового сектору (USAID/FINREP-II) (2015 р.), експертом кількох проектів: «Дослідження морально-етичних норм та ґендерних питань у сучасних регіональних медіа» (проект Тернопільської обласної Асоціації жінок), який реалізовувався за підтримки Українського медійного проекту «У-медіа» Інтерньюз Нетворк (USAID) (2013 р.); «Рівні можливості для здобуття професії молодими матерями-студентками у ВНЗ», який реалізовувався за фінансової підтримки Європейської Комісії (2013–2015 рр.); «Ґендерний мейнстрімінг у вищих навчальних закладах

України», що фінансувався Фондом локальних ініціатив посольства Фінляндії в Україні (2015 р.).

О. М. Кікінежді – переможець Всеукраїнського конкурсу підручників для 4 та 7 класів (МОН України), співавтор навчально-методичного комплексу «Основи здоров'я» для 4 класу (підручник і робочий зошит отримав гриф МОН, 2015–2016 рр.) та навчальних посібників «Відкриті родинні студії. Фінансова мудрість батьківської педагогіки» (2015 р., гриф МОН).

Оксана Михайлівна є автором та співавтором понад 200 наукових публікацій, в тому числі 30 монографій, підручників, посібників, програм, методичних рекомендацій тощо. Основні наукові праці: «Гендерна ідентичність в онтогенезі особистості» (2011 р.), «Гендерна психологія» (2004 р., гриф МОН), «Стать та сексуальність: психологічний ракурс» (1999 р.), «Психологія статі та сексуальності», «Гендерна психологія та педагогіка» (2004 р.), «Гендерні аспекти усвідомленого батьківства» (2004 р., гриф МОН), «Особливості гендерної соціалізації депривованого юнацтва» (2004 р., гриф МОН), «Педагогіка та психологія: гендерний аспект» (2004 р., гриф МОН), «Формування гендерної культури молоді: науково-методичні матеріали до тренінгової програми (2006 р., 2009 р., гриф МОН), «Гендерне виховання дошкільнят» (2011 р.; 2015 р.), «Гендерна соціалізація молодших школярів» (2011 р.), «Гендерна освіта: теорія та практика» (навчальна програма з інтегрованого курсу для студентів педагогічних вузів) (2011 р.), «Як навчати школярів долати гендерні стереотипи» (2011 р., гриф МОН), «Гендерні дослідження: прикладні аспекти» (2013 р.).

За науковою редакцією О. М. Кікінежді видано збірники матеріалів Міжнародних: «Практическая педагогика: гуманизация процессов образования и воспитания» (2013 р.), «Дитинство без насилля: суспільство, школа і сім'я на захисті прав дітей» (2014 р.) і Всеукраїнських: «Формування гендерної культури майбутніх педагогів: здобутки та перспективи» (2005 р.), «Гендер і молодь: європейські виклики» (2009 р.), «Гендерна освіта – ресурс розвитку паритетної демократії» (2011 р.) конференцій.

О. М. Кікінежді входить до редакційної колегії «Наукового вісника Херсонського державного університету (серія «Психологічні науки»)» та журналу «Гендерна парадигма освітнього простору» (Криворізький педагогічний інститут ДВНЗ «Криворізький національний університет»).

За багаторічну плідну працю, досягнення у науці і освіті професор О. М. Кікінежді нагороджена відзнакою «Відмінник освіти України» (2005 р.), почесною грамотою МОН України (2004 р.), грамотою МОН України (2008 р.), відзнакою Тернопільської міськради (2013 р.), подякою Тернопільської обласної державної адміністрації (2013 р.), грамотами управління освіти і науки Тернопільської обласної державної адміністрації та Тернопільської міської ради, знаком НАПН України «К. Д. Ушинський» (2015 р.).

Основні дати життя і діяльності

- 1956 р.** – народилася 25 липня в с. Капорське Ломоносівського району Ленінградської області (Росія).
- 1974 р.** – закінчила Тернопільську СШ № 2.
- 1974–1979 рр.** – навчання на природничому факультеті Тернопільського державного педагогічного інституту ім. Я. Галана.
- 1979–1980 рр.** – вчитель біології та хімії у Долинянській середній школі Рогатинського району Івано-Франківської області.
- 1980–1983 рр.** – організатор з позакласної та позашкільної роботи Тернопільської СШ № 14.
- 1983–1986 рр.** – навчання у аспірантурі Інституту психології УРСР (нині – Інститут психології ім. Г. С. Костюка НАПН України).
- 1986 р.** – викладач кафедри психології.
- 1987 р.** – захист кандидатськ дисертації із спеціальності 19.00.07 «Педагогічна і вікова психологія» на тему: «Оцінні ставлення як мотив вибору друга в ранній юності».
- 1991 р.** – вийшла заміж за Василя Кікінежді. Народила синів Маріуса (1991 р.) і Святослава (1996 р.).
- 1994 р.** – отримала наукове звання доцента кафедри психології.
- 1999–2000 рр.** – співавтор (разом з д. п. н., проф. Т. В. Говорун) проекту «Психологія статі та сексуальності як психологічна дисципліна для освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра та спеціаліста» (№14-99-7389-НЕС-I-ESP) за сприяння Міжнародного Фонду «Відродження».
- 1999–2003 рр.** – експерт і консультант проекту «Адаптація дітей сиріт до самостійного життя» за фінансової підтримки Counterpart International US Agency for International Development.
- 2002 р.** – директор Центру гендерних студій ТНПУ ім. В. Гнатюка.
- 2002–2004 рр.** – керівник проекту «Соціально-психологічні фактори формування гендерних орієнтацій депривованих підлітків» за сприяння Канадського Агентства Міжнародного розвитку, Посольства Канади в Україні, Канадсько-Українського гендерного фонду (QGTA, 2508).

- 2003–2006 р.** – навчання в докторантурі при Національному педагогічному університеті ім. М. П. Драгоманова.
- 2004 р.** – переможець Всеукраїнського конкурсу навчальних програм з гендерної проблематики 2004 року (наказ МОН України № 428 від 28. 05. 2004 р.).
- 2006 р.** – старший науковий співробітник ТНПУ ім. В. Гнатюка.
- 2008 р.** – директор Науково-дослідного центру з проблем гендерної освіти і виховання учнівської та студентської молоді НАПН України – ТНПУ ім. В. Гнатюка.
- 2010 р.** – провідний науковий співробітник ТНПУ ім. В. Гнатюка.
- 2009–2011 рр.** – Національний експерт та тренер Програми рівних прав та можливостей жінок в Україні (ПРООН–ЄС).
- 2013 р.** – захист докторської дисертації за спеціальністю 19.00.07 «Педагогічна та вікова психологія» на тему: «Ідентифікація як соціально-психологічний феномен диференціації статі».
- 2013 р.** – завідувач кафедри психології ТНПУ ім. В. Гнатюка.
- 2013 р.** – експерт проекту «Дослідження морально-етичних норм та гендерних питань у сучасних регіональних медіа» (проект Тернопільської обласної Асоціації жінок) за підтримки Українського медійного проекту «У-медіа» Інтерньюз Нетворк (USAID).
- 2014 р.** – отримала наукове звання професора кафедри психології.
- 2013–2015 рр.** – експерт і співвиконавець проекту «Рівні можливості для здобуття професії молодими матерями-студентками у ВНЗ» за фінансової підтримки Європейської Комісії.
- 2014 р.** – співвиконавець проекту Ради Європи «Зміцнення та захист прав дітей в Україні» за фінансової підтримки Уряду Норвегії.
- 2015 р.** – співвиконавець проекту «Програма розвитку фінансового сектору (USAID / FINREP-II).
- 2015 р.** – співвиконавець проекту «Гендерний мейнстримінг у вищих навчальних закладах України», що фінансувався Фондом локальних ініціатив посольства Фінляндії в Україні.
- 2016 р.** – організатор Всеукраїнської науково-практичної конференції «Рівність, лідерство, спілкування в європейських прагненнях української молоді: гендерний дискурс» та зустрічі Всеукраїнської мережі осередків гендерної освіти за підтримки Представництва Фонду ім. Ф. Еберта в Україні.

Діяльність Оксани Кікінежді на посаді директора Науково-дослідного центру з проблем гендерної освіти і виховання учнівської та студентської молоді НАПН України – ТНПУ ім. В. Гнатюка.

Завдання Центру в контексті національної доктрини розвитку освіти:

- становлення егалітарної особистості з метою її успішного життєвого та професійного самоздійснення;
- аналіз гендерних відносин в українському часопросторі;
- розробка та впровадження гендерно-освітніх технологій у практику освітніх закладів на основі принципів прогресивних етнокультурних традицій та особистісно-егалітарного підходу;
- створення середовища, дружнього до дитини.

Діяльність спільного з НАПН України Науково-дослідного центру з проблем гендерної освіти і виховання учнівської та студентської молоді, створеного на базі Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка (наказ № 384 від 18.12.2008 р.) спрямована на розробку та експериментальне обґрунтування гендерної ідеології освітньо-виховних практик в соціогуманітарному просторі як стратегічного напрямку державної політики егалітаризму, а також впровадження гендерних стандартів освіти та їх збалансування як важливого чинника формування гендерної чутливості і толерантності у професійній та особистісній самореалізації нової генерації громадян України.

МЕТА ДІЯЛЬНОСТІ ЦЕНТРУ

Розробка та експериментальне обґрунтування гендерної ідеології освітньо-виховних практик в соціогуманітарному просторі як стратегічного напрямку державної політики щодо досягнення гендерної рівності в Україні

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ДІЯЛЬНОСТІ

- розвиток фундаментальних і прикладних гендерних досліджень;
- реалізація гендерно-освітніх технологій на основі узгодження принципів прогресивних етнокультурних традицій, особистісно-орієнтованого та егалітарного підходів;
- розробка та удосконалення гендерних стандартів в освіті;
- дослідження методологічних засад формування гендерних компетенцій молоді як особливої системи гендерних знань і практик, релевантних принципам паритетності статей в умовах євроінтеграційних процесів сьогодення;
- розширення мережі гендерно орієнтованих освітніх закладів та громадських організацій на національному, регіональному та міжнародному рівнях;
- сприяння діяльності органів законодавчої та виконавчої влади у гендерному спрямуванні державної політики;
- підготовка молоді до сімейного життя та відповідального батьківства.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

- впровадження гендерної складової як системоутворюючої в організацію творчо-розвивального середовища на всіх рівнях освітньої системи: дошкільної, середньої, вищої та післядипломної;
- сприяння інтерактивній взаємодії триад: «науково-викладацька спільнота-адміністрація вузів – МОН»; «школа-сім'я-дитина»;
- підвищення гендерної культури у населення через систему психолого-педагогічної загальної освіти;
- створення системи дистанційної освіти з метою поширення гендерних ідей у спільному полікультурному та інформаційному просторі;
- розробка гендерних стратегій у медіа-просторі;
- участь у інформаційних кампаніях щодо запобігання та системної протидії гендерному насильству;
- трансляція гендерних знань на широку громадськість.

Контакти:

м. Тернопіль 46027
вул. М.Кривоноса, 2, ТНПУ ім. В.Гнатюка
Ректор – Володимир Кравець
Тел.: (0352) 43-57-97; 43-58-80
Факс: (0352) 43-60-55
www.tnpu.edu.ua
e-mail: okiki77777@mail.ru;
Директорка Центру – Оксана Кікінежді
Моб.: (050) 611 34 56

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР З ПРОБЛЕМ ГЕНДЕРНОЇ ОСВІТИ ТА ВИХОВАННЯ УЧНІВСЬКОЇ ТА СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ НАЦІОНАЛЬНОЇ АПН УКРАЇНИ ТА ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА

ТЕРНОПІЛЬ 2010

СТРУКТУРА ЦЕНТРУ

- науково-дослідна лабораторія з розробки гендерних програм і проектів
- культурно-просвітницький відділ університету
- конкурсна галузева комісія з проведення Всеукраїнського конкурсу робіт студентів і молодих вчених з напрямку «Гендерні дослідження»
- координаційно-інформаційний центр дочірніх гендерних студій
- школа гендерної рівності

«Виховання справжнього чоловіка і справжньої жінки починається з формування громадянських якостей особистості»

ВАСИЛЬ СУХОМЛИНСЬКИЙ

ВІХІ СТАНОВЛЕННЯ

2002 – створений Центр гендерних студій ТНПУ імені Володимира Гнатюка
2008 – створений спільний науково-дослідний Центр з проблем гендерної освіти та виховання учнівської та студентської молоді Національної АПН України та ТНПУ імені Володимира Гнатюка
2009 – створена кафедра педагогіки та гендерної рівності як базовий структурний підрозділ університету з інституціоналізації гендерних знань

ЗДОБУТКИ ЦЕНТРУ

- Розроблено засади гендерної ідеології на основі унікальності «педагогічної матриці» української гуманістичної спадщини (А.Макаренко, С.Русова, В.Сухомлинський, К.Ушинський та ін.).
- Визначено шляхи системного впровадження принципів гендерної педагогіки та психології в освітньо-гуманітарний простір: розроблені та апробовані гендерні курси та дисципліни у вищій школі; створені програми психолого-педагогічного супроводу гендерної соціалізації дитини на різних вікових етапах розвитку; проведено гендерну експертизу шкільних підручників та фахових ЗМІ.
- Видано науково-методичну та навчальну літературу з гендерної проблематики.
- Науково-дослідницька діяльність студентів; участь у конкурсах та проектах з гендерних проблем.
- Проведено крос-культурні дослідження з проблем гендерного виховання та освіти у зарубіжних країнах (написання та захист кандидатських та докторських дисертацій);
- Реалізовано 4 науково-дослідницькі теми на держзамовлення МОН України (керівник – д.п.н. В.Кравець);
- Реалізовано 4 гранти за сприяння Міжнародного Фонду «Відродження» (1999-2000); Каунтерпарт Інтернешнл за фінансової підтримки АМР США (2001-2002); Канадського Агентства Міжнародного розвитку, Посольства Канади в Україні, Канадсько-українського гендерного фонду (2002-2004); Програми розвитку ООН в Україні (2009)

- Проведено міжнародні («Вона та він у змісті гуманітарної освіти: погляд у третє тисячоліття» (2000) та всеукраїнські науково-практичні конференції, педагогічні читання, форуми, семінари, майстер-класи, «круглі столи», акції, тренінги тощо.
- Участь у міжнародних програмах і проектах, навчальних семінарах, конференціях та конгресах, зокрема у реалізації проектів Програми рівних можливостей та прав жінок в Україні (спільний проект ЄС, Шведського агентства з питань міжнародної співпраці та розвитку (Sida) та Програми розвитку ООН); «Розробка гендерних стандартів освіти в Україні», «Подолання гендерних стереотипів у навчально-виховному процесі» (д.п.н. Т.Говорун), «Підготовка тренерів з підвищення гендерної обізнаності та гендерної чутливості вчителів», «Розробка гендерно-чутливих програм для студентів педагогічних ВНЗ».
- Створено гендерний бібліотечний фонд, відео та фільмотека.
- Співпраця та обмін досвідом з гендерними

НАШІ ПАРТНЕРИ

- Головне управління з питань туризму, сім'ї, молоді та спорту Тернопільської облдержадміністрації; Центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту
- Управління освіти та науки Тернопільської міськради та управління освіти та науки Тернопільської ОДА; МОН України
- Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти;
- ГО «Інститут щасливого материнства і батьківства»;
- Програма розвитку ООН (ПРООН) в Україні.

Метою діяльності Центру є також вивчення шляхів еволюції системи гендерної освіти залежно від вимог ринкової економіки, духовних потреб суспільства, завдань реформування освітньої і наукової систем країни, сприяння розвитку вітчизняної гендерології, оперативне поширення серед майбутніх фахівців наукової інформації шляхом випуску монографій, статей у фахових виданнях, аспірантських і магістерських, дипломних і курсових робіт, конкурсних робіт, науково-методичної літератури тощо.

Центр дозволив об'єднати зусилля вчених-педагогів і психологів та викладачів вищих навчальних закладів з метою підвищення гендерної свідомості та самосвідомості молоді.

Гендерна парадигма втілена на засадах системогенези вирішення актуальної наукової проблеми: впровадження гендерночутливого підходу у практику школи і вузу та розробка інноваційних егалітарно-освітніх технологій, релевантних демократичній системі загальнолюдських цінностей з метою оптимізації особистісного та професійного розвитку майбутніх фахівців, формування гендерної культури молоді.

Окреслено проблемне поле гендерних досліджень у контексті Національної доктрини розвитку освіти та інтеграції з європейським освітнім простором. Визначено принципи, зміст і методи психолого-педагогічного супроводу гендерної соціалізації дітей та юнацтва, обґрунтовано соціально-психологічні механізми впливу на свідомість дівчат і юнаків з метою гармонізації їх особистісного та громадянського зростання, вказано методи поширення гендерних знань серед учнівської та студентської молоді, виявлено науково-методичні шляхи розробки і впровадження гендерно-освітніх технологій як педагогічних новацій та оптимальних моделей у підвищенні гендерних компетентностей учителів, батьків і вихователів.

Головним завданням діяльності Центру є створення культуротворчого соціуму для розвитку ідей виховання «рідномовного обов'язку» (І. Огієнко), духовності, патріотизму, толерантності на засадах «педагогічної матриці» української освіти (Г. Ващенко, М. Драгоманов, А. Макаренко, С. Русова, В. Сухомлинський, К. Ушинський та ін.) як найважливіших компонентів політичної соціалізації особистості на гуманістичних і демократичних засадах та світоглядного чинника.

Нові напрямки гендерних досліджень стосуються: розвитку гендерних стратегій в освітньому секторі, проведення гендерного аудиту у ВНЗ, школі та ДНЗ, проблеми усвідомленого батьківства та материнства, охорони здоров'я чоловіків і жінок, системи соціального забезпечення жінок щодо поєднання кар'єри та сім'ї, вивчення дієвості механізмів щодо подолання домашнього насильства, проявів мас-медійного впливу крізь гендерну призму, впровадження інноваційних методів виховання гендерної толерантності в етнічній та емігрантській спільнотах, виявлення гендерних груп ризику, ознайомлення з кращими взірцями змісту гендерної освіти та виховання у зарубіжних країнах з метою застосування цінних надбань у вітчизняній освітній системі тощо як важливих складових, збереження національної ментальності в контексті демократичної культури повноправності буття жінок і чоловіків – рівноправних і самодостатніх особистостей.

Науковий доробок О. М. Кікінежді

Праці

1. **Батькам про статеve виховання дітей** / Т. В. Говорун, О. М. Шарган (Кікінежді). – Київ : Радянська школа, 1990. – 160 с. – (Б-ка для батьків).
2. **Він та вона: Різні від природи чи від виховання?** : методичні рекомендації класним керівникам, практичним психологам та вчителям валеології / В. П. Кравець, Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2000. – 27 с. – (Психологія статі) (Трансформація гуманітарної освіти в Україні).
3. **Гендерна ідентичність в онтогенезі особистості** : монографія / О. М. Кікінежді. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2011. – 400 с.
4. **Гендерна психологія** : навчальний посібник / Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді. – Київ : Академія, 2004. – 308 с.
5. **Гендерна психологія та педагогіка** : навчальна програма з інтегрованого курсу для вчителів та студентів вищих навч. закл. зі спец. «Психологія», «Соціальна педагогіка», «Соціальна робота» / Т. В. Говорун, В. П. Кравець, О. М. Кікінежді ; голов. ред. Б. Є. Будний. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2004. – 56 с.
6. **Гендерна психологія** : навчальна програма для спец. «Психологія» та «Соціальна педагогіка» освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста та магістра / О. М. Кікінежді, Т. В. Говорун ; М-во освіти і науки України, Тернопільський держ. пед. ун-т ім. В. Гнатюка, Центр гендерних студій. – Тернопіль : [б. в.], 2003. – 28 с.
7. **Гендерна соціалізація молодших школярів** : навчально-методичний посібник / В. П. Кравець, Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2011. – 192 с.
8. **Гендерне виховання дошкільнят** : навчально-методичний посібник / О. М. Кікінежді, Т. В. Говорун, О. О. Міщенко. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2011. – 192 с. – (Гендерна психологія). – Режим доступу: http://lib.iitta.gov.ua/6174/1/Doshkilniata_Kikinezhd_i_ostatochnuj.pdf.
9. **Гендерне виховання дошкільнят** : [навчально-методичний посібник] / О. М. Кікінежді, Т. В. Говорун, І. М. Шульга. – 2-ге вид., допов., перероб. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан. – 2015. – 192 с. – (Гендерна психологія).
10. **Гендерні аспекти усвідомленого батьківства** : навчальний посібник для студ. вузів / Т. В. Говорун, В. П. Кравець, О. М. Кікінежді, О. Б. Кізь. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2004. – 144 с. – (Гендерна психологія).

11. **Гендерні дослідження: прикладні аспекти** : [наукова монографія] / В. П. Кравець, Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді, [та ін.] ; за наук. ред. В. П. Кравця ; ТНПУ ім. В. Гнатюка. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2013. – 400 с. – (Гендерна психологія). – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/6622/>.
12. **Збереження репродуктивного здоров'я вихованців інтернатних закладів** : навчально-методичний посібник для студ. вищих навч. закл. / В. П. Кравець, О. М. Кікінежді, О. Б. Кізь. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2002. – 180 с.
13. **Здоров'ятко** : підготовка дитини до школи : [посібник] / Будна Н. О., Кікінежді О. М. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2012. – 63 с. : рис. – (Дитина і світ. 5–7 років).
14. **Ідентифікація як соціально-психологічний феномен диференціації статі** : автореф. дис. ... д-ра психологічних наук : 19.00.07 / Кікінежді Оксана Михайлівна ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2012. – 44 с. : рис., табл.
15. **Ідентифікація як соціально-психологічний феномен диференціації статі** [Рукопис] : дис. ... д-ра психологічних наук : 19.00.07 / Кікінежді Оксана Михайлівна ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2012. – 456 арк. : [16] арк. : рис., табл. – Бібліогр.: арк. 381–422.
16. **Курсові роботи з психології** : методичні рекомендації / Г. Г. Колінець, О. М. Кікінежді, О. Б. Кізь. [та ін.] – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2013. – 72 с.
17. **Методичні рекомендації до курсу «Етика і психологія сімейного життя» (9–10 класи загальноосвітньої школи)** / М. Й. Боришевський, Т. В. Говорун, О. М. Шарган (Кікінежді). – Київ : Радянська школа, 1985. – 48 с.
18. **Методичні рекомендації з питань практичної психології міжособистісного спілкування (на допомогу керівникам курсу «Етика і психологія сімейного життя»)** / Т. В. Говорун, О. М. Шарган (Кікінежді). – Тернопіль : ТОУУВ, 1990. – 47 с.
19. **Основи здоров'я. 1 клас** : дидактичні картки / Н. О. Будна, О. М. Кікінежді, Г. Я. Жирська. – Навчальна книга-Богдан, 2015. – 88 с.
20. **Основи здоров'я. 1 клас** : зошит для самостійних та практичних робіт / Н. О. Будна, Г. Я. Жирська, О. М. Кікінежді. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2014. – 64 с.
21. **Основи здоров'я. 1 клас** : робочий зошит : до підручника І. Д. Бех, Т. В. Воронцова., В. С. Пономаренко, С. В. Страшко : нова програма / Н. О. Будна, О. М. Кікінежді, Г. Я. Жирська – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2014. – 64 с.

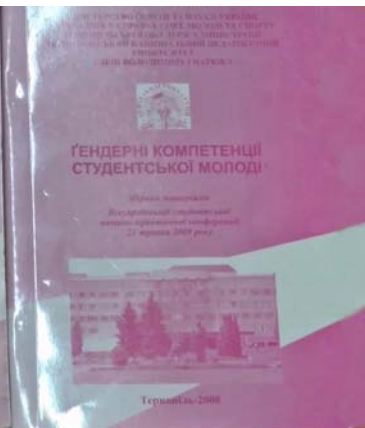
22. **Основи здоров'я. 1 клас** : конспекти уроків : посібник для вчителя / Н. О. Будна, Г. Я. Жирська, О. М. Кікінежді. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2013. – 124 с. – (Бібліотека вчителя).
23. **Основи здоров'я. 1 клас** : зошит для самостійних та практичних робіт / Н. О. Будна, О. М. Кікінежді, Г. Я. Жирська. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2013. – 64 с.
24. **Основи здоров'я. 1 клас** : дидактичні картки (за програмою 2012 р.) / Н. О. Будна, Г. Я. Жирська, О. М. Кікінежді. – Навчальна книга-Богдан, 2012. – 44 с.
25. **Основи здоров'я. 1 клас** : зошит-тренажер для самостійних та практичних робіт / Н. О. Будна, Г. Я. Жирська, О. М. Кікінежді. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2012. – 64 с.
26. **Основи здоров'я. 1 клас** : зошит із вкладкою за новою програмою / Н. О. Будна, Г. Я. Жирська, О. М. Кікінежді. – Вид. 2-ге, перероб. і допов. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2012. – 64 с.
27. **Основи здоров'я. 1 клас** : підручник для загальноосвітніх навчальних закладів / Н. О. Будна, Г. Я. Жирська, О. М. Кікінежді. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2012. – 120 с.
28. **Основи здоров'я. 1 клас** : робочий зошит / Н. О. Будна, Г. Я. Жирська, О. М. Кікінежді. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2012. – 64 с.
29. **Основи здоров'я. 1 клас** : робочий зошит / Н. О. Будна, Г. Я. Жирська, О. М. Кікінежді. – Вид. 2-ге, перероб. і допов. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2012. – 64 с.
30. **Основи здоров'я. 1 клас** : конспекти уроків : посібник для вчителя / Н. О. Будна, О. М. Кікінежді. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2011. – 95 с.
31. **Основи здоров'я. 1 клас** : робочий зошит / Н. О. Будна, О. М. Кікінежді. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2007. – 64 с.
32. **Основи здоров'я. 1 клас** : експериментальний підручник / П. І. Бей, Н. О. Будна, М. Кікінежді [та ін.]. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2002. – 96 с.
33. **Основи здоров'я. 1 клас** : конспекти уроків : посібник для вчителя / Н. О. Будна, Г. Я. Жирська, О. М. Кікінежді, І. М. Шульга. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2012. – 120 с. – Режим доступу: https://www.bohdan-digital.com/userfiles/file/catalog/review_file_570280942.pdf.
34. **Основи здоров'я. 1 клас** : робочий зошит / П. І. Бей, Н. О. Будна, М. Кікінежді [та ін.]. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2012. – 64 с.

35. **Основи здоров'я** : підручник для 4 класу загальноосвітніх навчальних закладів / О. М. Кікінежді, Н. Б. Шост, І. М. Шульга. – Навчальна книга-Богдан, 2015. – 144 с. : іл. + 1 електрон. опт. диск (CD). – Електрон. версія. – Режим доступу: https://www.bohdan-digital.com/userfiles/978-966-10-4120-1_osnovu_zdor_4kl_.pdf.
36. **Основи здоров'я. 4 клас** : конспекти уроків : до підруч. О. М. Кікінежді, Н. Б. Шост, І. М. Шульги / О. М. Кікінежді, Н. Б. Шост, І. М. Шульга. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2016. – 128 с. – (Бібліотека вчителя) (За новою програмою. Основи здоров'я. 4 [клас]).
37. **Основи здоров'я. 4 клас** : робочий зошит : за оновленою програмою з інтерактивним додатком / О. М. Кікінежді, Н. Б. Шост, І. М. Шульга. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2016. – 64 с.
38. **Особливості гендерної соціалізації депривованого юнацтва** : навчальний посібник для студентів вузів / О. М. Кікінежді, О. Б. Кізь. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2004. – 176 с. – (Гендерна психологія).
39. **Оценочные отношения как мотив выбора друга в ранней юности** : автореф. дис.... канд. психол. наук : 19.00.07 / О. М. Кікінежді (Шарган). – Київ, 1986. – 16 с.
40. **Оценочные отношения как мотив выбора друга в ранней юности** [Рукопис] : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07 / О. М. Кікінежді (Шарган). – Киев, 1986. – 146 с. : табл.
41. **Педагогіка та психологія: гендерний аспект** : навчальний посібник для пед. вузів / В. П. Кравець, О. М. Кікінежді. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2004. – 124 с. – (Гендерна психологія).
42. **Психологія статі (Гендерний та психосексуальний розвиток людини)** : навчальна програма з курсу для спец. «Психологія» та «Соціальна педагогіка» освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра та спеціаліста / Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді В. П. Кравець [та ін.] ; Тернопільський держ. пед. ун-т ім. В. Гнатюка, Національний педагогічний ун-т ім. М. Драгоманова. – Тернопіль : РВВ ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2001. – 48 с.
43. **Психологія статі та сексуальності** : українсько-російсько-англійський термінологічний словник / укладачі: Говорун Т. В., Кікінежді О. М., Кухаренко С. П. ; за ред. д-ра пед. наук, професора В. П. Кравця. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2000. – 40 с. – (Психологія статі) (Трансформація гуманітарної освіти в Україні). – Режим доступу: <http://bib.convdocs.org/v27899/говорун>.
44. **Сампара О. В. Фінансова мудрість родинної педагогіки** : програма освітнього курсу для батьків з фінансової грамотності дітей / О. В. Сампара, О. М. Кікінежді. – Київ : УБС НБУ, 2015. – 23 с. – (Проект «Програма розвитку фінансового сектору (USAID/FINREP-II)). – Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/0B3m2TqBM0APKMlhHQjc3cUZtQ3c/view>.

45. **Стать та сексуальність: психологічний ракурс**: навчальний посібник / Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 1999. – 384 с.
46. **Стратегія статевого виховання школярів** : методичні рекомендації класним керівникам, практичним психологам та вчителям валеології / В. П. Кравець, Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2000. – 31 с. – (Психологія статі) (Трансформація гуманітарної освіти в Україні).
47. **Твоє сексуальне та репродуктивне здоров'я**: випускникам шкіл-інтернатів для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування / Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді, О. Б. Кізь. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2002. – 159 с. – (Основи здоров'я).
48. **Уроки з курсу «Основи здоров'я». 1 клас** / Н. О. Будна, П. І. Бей, Г. Я. Жирська, О. М. Кікінежді. – 2-ге вид., випр. і допов. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2005. – 248 с.
49. **Уроки з основ здоров'я : 1 клас** : посібник для вчителя / Н. О. Будна, Г. Я. Жирська, О. М. Кікінежді. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2013. – 124 с. – (Серія «Бібліотека вчителя»).
50. **Філософсько-антропологічні виміри глобальних трансформацій** : монографія / кол. авторів: В. П. Кравець, О. М. Кікінежді, Т. В. Філат [та ін.] ; наук. ред. Т. І. Власова. – Дніпропетровськ : Вид-во Маковецький, 2012. – 384 с.
51. **Фінансова мудрість родинної педагогіки** : відкриті родинні студії : навчально-методичний посібник для батьків / О. В. Сампара, О. Б. Рябова, О. М. Кікінежді [та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук., проф. Т. С. Смовженко. – Київ : УБС НБУ, 2016. – 251 с. – Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/0B3m2TqBM0APKeWpiMGInek9WMkE/view>.
52. **Фінансова мудрість родинної педагогіки** : програма освітнього курсу для батьків з фінансової грамотності дітей / О. Сампара, О. Кікінежді. – Київ : УБС НБУ, 2015. – 24 с.
53. **Формування гендерної культури молоді** : науково-методичні матеріали до тренінгової програми : навчальний посібник для студ. вузів / О. М. Кікінежді, О. Б. Кізь. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2006. – 160 с. – (Гендерна психологія).
54. **Формування гендерної культури молоді** : науково-методичні матеріали до тренінгової програми : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. / О. М. Кікінежді, О. Б. Кізь. – [2-ге вид., випр.]. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2009. – 160 с. – (Гендерна психологія).
55. **Як навчати школярів долати гендерні стереотипи** : конспекти занять : навчально-методичний посібник для вчителів загальноосвіт. навч. закл. / [Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді, В. М. Бондаровська та ін.] ; за заг. ред. Т. В. Говорун. – Київ : ФОП Клименко, 2011. – 805 с. – (Гендерна освіта). – Режим доступу: http://lib.iitta.gov.ua/6118/1/steriotip_v3_2.pdf

Посібники та методичні рекомендації О. М. Кікінежді

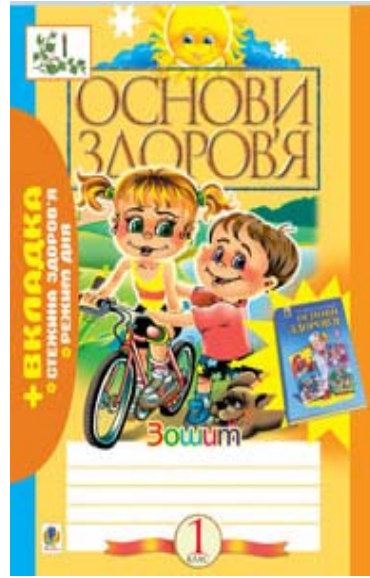

**Рубрика «Гендерна психологія»
у видавництві «Навчальна книга – Богдан»**

Статті із наукових збірників, періодичних видань, тези доповідей конференцій, семінарів, симпозіумів

56. **Активні методи соціально-психологічного навчання у формуванні гендерної культури майбутніх учителів** / О. М. Кікінежді, О. Б. Кізь // Гендерні аспекти в методологіях гуманітарних наук : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Луцьк, 9–10 грудня 2004 року. – Луцьк : ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2005. – С. 80–90.
57. **«Антигендер в Україні»: експертне опитування** / О. М. Кікінежді // Я : гендерний журнал. – Харків : Гендерний інформаційно-аналітичний центр «КРОНА». – 2014. – № 34. – С. 30–31. – Режим доступу: <http://krona.org.ua/assets/files/journal/Gendernyi-zhurnal-Ya-34-2013.pdf>.
58. **Амбівалентність статеворольових цінностей у життєвому самоздійсненні молоді** / О. М. Кікінежді // Проблеми сучасної психології : збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету ім. І. Огієнка, Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / [за ред. С. Д. Максименка, Л. А. Онуфрієвої]. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2010. – Вип. 10. – С. 299–308. – Режим доступу: http://problemps.kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/58/2016/01/2010_10.pdf.
59. **Андрогінність як життєтворчість особистості** / О. М. Кікінежді // Творчість як засіб особистісного росту та гармонізації людських стосунків : тези доповіді міжнародної науково-практичної конф. – Київ ; Житомир : Держ. фонд фундаментальних досліджень МОН України, 2005. – С. 129–130.
60. **Андрогінність як основа життєздійснення зростаючої особистості** / О. М. Кікінежді // Актуальні проблеми психології : збірник наукових праць / Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України. – Київ, 2013. – Т. 6 : Психологія обдарованості, вип. 9. – С. 177–183. – Режим доступу: <http://www.appsychology.org.ua/index.php/ua/arkhiv-vydannia/tom-6/vipusk-9-2014>.
61. **Антропологические принципы гендерноориентированных технологий в вузе (из опыта деятельности Центра гендерных студий ТНПУ им. В. Гнатюка** / О. М. Кікінежди // Антропологические основы современного педагогического образования : материалы IV международной научно-практической конференции (17–18 октября 2007 г., СГПИ) / под ред.: Л. Л. Редько, Е. Г. Пономарева. – Ставрополь : СГПИ «Бюро новостей», 2007. – С. 64–65.
62. **Батьківсько-дитячі стосунки у розвитку гендерного образу «Я» підлітка** / О. М. Кікінежді // Проблеми сучасної психології : збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України / за ред. С. Д. Максименка, Л. А. Онуфрієвої. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2013. – Вип. 20. – С. 252–262. – Режим доступу: http://problemps.kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/58/2016/09/2013_20.pdf

63. **Всеукраїнська науково-практична конференція «Партнерство навчальних, культурно-освітніх закладів, соціальних служб і родин»** : [інформація про конференцію, яка відбулася 18–20 березня 2015 року на базі ТНПУ ім. В. Гнатюка / підгот.: Г. М. Лактіонова, З. О. Гаркавенко, О. М. Кікінежді [та ін.] // Соціальний педагог. – 2015. – № 5. – С. 4–8.
64. **Гендер в інновації змісту та технологій навчання у вищій школі** / О. М. Кікінежді // Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору : збірник матер. III міжнар. наук.-практ. конф. 27–29 листопада 2008 р. : тематичний випуск. – Київ : Гнозис, 2008. – С. 301–307. – (Вища освіта України ; Дод. 3, т. 2 (9)).
65. **Гендер у контексті психологічних теорій** / О. М. Кікінежді, О. Б. Кізь // Особливості гендерної соціалізації депривованого юнацтва. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2004. – С. 29–36. – (Гендерна психологія).
66. **Гендер у освітній парадигмі вищої школи: досвід та перспективи** / О. М. Кікінежді // Українознавчий альманах. – Київ ; Мелітополь, 2010. – Вип. 4, спецвипуск : Гендерна освіта в Україні: досвід, проблеми, перспективи (на виконання Наказу МОН № 839 «Про впровадження принципів гендерної рівності в освіту». – С. 99–104.
67. **Гендер як інновація у дошкіллі** / О. М. Кікінежді // Філософсько-антропологічні виміри глобальних трансформацій : монографія колективу авторів / наук. ред. Т. І. Власова. – Дніпропетровськ, Вид-во Маковецький, 2012. – С. 270–281.
68. **Гендерна архітектоніка ВУЗУ: проблеми і перспективи** [Електронний ресурс] : презентація / Науково-дослідний центр з проблем гендерної освіти та виховання учнівської та студентської молоді НАПН України та Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 2016. – 28 слайдів. – Режим доступу: gendercenter.sumdu.edu.ua/images/docs/CGS.pptx. – Заголовок з екрана. – Текст укр. мовою.
69. **Гендерна експертиза державного стандарту початкової освіти** / О. М. Кікінежді // Гуманітарний вісник Державного вищого навчального закладу «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Григорія Сковороди». Сер. Педагогіка. Психологія. Філософія : збірник наукових праць. – Переяслав-Хмельницький, 2011. – Вип. 21. – С. 379–384.
70. **Гендерна ідентифікація в контексті спадщини А. С. Макаренка** / О. М. Кікінежді // Проблеми загальної та педагогічної психології : збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – Київ : ГНОЗІС, 2004. – Т. 6, вип. 4. – С. 133–139 ; Становлення громадянської особистості в контексті спадщини А. С. Макаренка : збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка. – Київ, 2004. – № 2. – С. 15–23.

71. **Гендерна ідентифікація молоді як психолого-педагогічна проблема** / О. Кікінежді // Формування гендерної культури молоді: проблеми та перспективи. – Тернопіль : ТДПУ, 2003. – С. 6–11.
72. **Гендерна ідентифікація особистості: онтогенетичний аспект** / О. Кікінежді // Актуальні проблеми психології : збірник наукових праць / Нац. акад. пед. наук України, Інститут психології ім. Г. С. Костюка. – Київ, 2013. – Т. 11 : Соціальна психологія, вип. 6, кн. 1. – С. 412–421.
73. **Гендерна ідентичність особистості: когнітивна парадигма** / О. М. Кікінежді // Наукові записки. Серія «Психологія і педагогіка» : збірник наукових праць / Національний університет «Острозька академія» ; редкол.: І. Д. Пасічник, Л. В. Засєкіна, Р. В. Павелків [та ін.]. – Острог : Вид-во Національного університету «Острозька академія», 2013. – Вип. 22. – С. 51–56. – Режим доступу: <http://psj.oa.edu.ua/assets/files/full/n22-2013.pdf>
74. **Гендерна компетентність психолога: базовий компонент знань** [Електронний ресурс] / О. М. Кікінежді // Соціально-психологічна наука третього тисячоліття: досвід, виклики, перспективи : матеріали першого Всеукраїнського конгресу з соціальної психології, 18–20 жовтня 2010 року / Інститут соціальної та політичної психології НАПН України. – Київ, 2010. – Режим доступу: http://ispp.org.ua/podiy_14_s_24.htm
75. **Гендерна компетентність психолога: проблемне поле гендерних знань** / О. М. Кікінежді // Людина і світова глобалізація: перспективи та межі розвитку : тези міжнародної наукової конференції (Дніпропетровськ, 22–23.11.2012) / Дніпропетровський нац. ун-т залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна. – Дніпропетровськ : Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна, 2012. – С. 24–25. ***
76. **Гендерна компетентність у педагогічній освіті** / О. М. Кікінежді // Соціально-психологічні чинники взаємодії суспільства та освіти : матеріали методологічного семінару НАПН України 17 листопада 2010 року. – Київ : Інтерпрес ЛТД, 2010. – С. 481–488.
77. **Гендерна освіта в соціогуманітарному просторі: виклики часу** / О. М. Кікінежді // Філософсько-теоретичні та практико-зорієнтовані аспекти випереджаючої освіти для сталого розвитку : збірник матеріалів Всеукраїнської наук.-практ. конф. 22 листопада 2012 р. – Дніпропетровськ, 2012. – С. 36–45.
78. **Гендерна освіта у вищій школі України на шляху до євроінтеграційного простору** / О. М. Кікінежді // Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору : тематичний випуск. Т. 1 (13). Болонський процес і перспективи розвитку вищої освіти в Україні, Європі та світі / редкол.: І. П. Маноха (відп. ред.) [та ін.]. – Київ : Гнозис, 2009. – С. 259–267. – (Вища освіта України ; дод. 4, т. 1 (13)).

79. **Гендерна освіта у вищій школі: досвід і проблеми подальшої інституціоналізації** / О. М. Кікінежді // Гендерна освіта – ресурс розвитку паритетної демократії: збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., 27–29 квіт. 2011 р. / редкол.: В. П. Кравець, Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді. – Тернопіль: [б. в.], 2011. – С. 39–40.
80. **Гендерне виховання дошкільнят** / О. М. Кікінежді // Особистість. Стосунки. Розвиток. Міждисциплінарний аспект: матеріали міжнародної науково-практичної конференції присвяченої Дню захисту дітей, м. Львів, 3–4 червня 2016р. на базі Українського Католицького Університету. – Львів, 2016. – 4 червня, 10:30–11:00. – Режим доступу: <http://psychology.ucu.edu.ua/news/anonsy/poperednya-deyaki-punkty-utochnuyutsya-programa-konferentsiyi/>
81. **Гендерне виховання змалку** / О. М. Кікінежді // Дошкільнє виховання. – 2006. – № 2. – С. 3–6; № 3. – С. 10–13.
82. **Гендерне самовизначення студентської молоді західного регіону України: дилема вибору** / О. М. Кікінежді // Проблеми інтеграції науково-освітнього, інтелектуального потенціалу в державотворчому процесі: збірник наукових матеріалів 8 міжнар. симпозіуму, 12–14 червня 2013 р. / О. М. Кікінежді; відпов. ред. Т. І. Рибак. – Тернопіль: ТНТУ ім. І. Полюя, 2013. – С. 215–221.
83. **Гендерний аналіз Базового компоненту дошкільної освіти** / О. М. Кікінежді // Вісник інституту розвитку дитини. Сер. Філософія, педагогіка, психологія: збірник наукових праць. – Київ: Вид-во Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова, 2011. – Вип. 14. – С. 136–142. – Режим доступу: <http://www.chito.in.ua/endernij-analiz-bazovogo-komponentu-doshkilenoyi-osviti-oksana.html>
84. **Гендерний аналіз базової програми розвитку дитини дошкільного віку "Я у Світі"** / О. М. Кікінежді // Гендерна освіта в Україні: світоглядні та праксеологічні аспекти реалізації: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф., 24 листопада 2011 р. / редкол.: М. І. Романенко, В. В. Морозова, О. Є. Висоцька [та ін.]; [наук. ред. О. Є. Висоцька]. – Дніпропетровськ: [Роял Принт], 2011. – С. 178–184.
85. **Гендерний вимір освітнього дискурсу у вищій школі** / О. М. Кікінежді, Т. В. Говорун // Особистісні виміри становлення нової парадигми сучасної української освіти: монографія колективу авторів / наук. ред.: Т. І. Власової, Т. М. Талько. – Дніпропетровськ: Вид-во Маковецький, 2010. – С. 167–177.
86. **Гендерний мейнстрімінг у ВНЗ: на шляху до егалітаризму** / О. М. Кікінежді // Рівність, лідерство, спілкування в європейських прагненнях української молоді: гендерний дискурс: збірник матеріалів Всеукраїнської наук.-практ. конф. (Тернопіль, 5–7 жовтня 2016 р.); за заг. ред. проф. В. П. Кравця. – Тернопіль, 2016. – С. 165–168. – <http://dspace.tnpu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/7518/1/Kikinezhd.pdf>

87. **Гендерний мейнстрімінг у ВНЗ: становлення егалітарної особистості** / О. М. Кікінежді // Рівність, лідерство, спілкування в європейських прагненнях української молоді: гендерний дискурс : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, (Тернопіль, 5–7 жовтня 2016 р.) ; за заг. ред. проф. В. П. Кравця. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2016. – С. 165–168. – Режим доступу: Pidgotovka_fahivciv_socialnoi_sferi_do_roboti_u_polikulturnomu_prostori/links/58ed2fdeaca2724f0a26c151
88. **Гендерний розвиток дитини** / О. М. Кікінежді, О. Б. Кізь // Особливості гендерної соціалізації депривованого юнацтва. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2004. – С. 6–28.
89. **Гендерний розвиток молодшого школяра: соціалізаційний аспект** / О. М. Кікінежді // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Григорія Сковороди. Сер. Педагогіка. Психологія. Філософія : збірник наук. праць. / Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ун-т ім. Григорія Сковороди ; [редкол.: М. С. Вашуленко [та ін.]; голов. ред. В. П. Коцур]. – Переяслав-Хмельницький : [б. в.], 2012. – Вип. 25. – С. 343–348.
90. **Гендерний чинник у вихованні дітей** // О. Кікінежді, О. Кулик, Т. Говорун // Проблеми загальної та педагогічної психології : збірник наукових праць Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України / за ред. С. Д. Максименка. – Київ, 2003. – Т. 5, ч. 6. – С. 111–117.
91. **Гендерні дослідження в педагогіці вищої школи: сучасний стан і перспективи розвитку** : з досвіду діяльності науково-дослідного центру з проблем гендерної освіти і виховання учнівської та студентської молоді НАПН України і Тернопільського нац. ун-ту ім. В. Гнатюка / С. Т. Вихор, О. Б. Кізь, В. П. Кравець, О. М. Кікінежді // Педагогіка вищої школи в ХХІ столітті: сучасний стан і перспективи розвитку : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. – Одеса : ВМВ, 2010. – Ч. 2. – С. 107–109.
92. **Гендерні компетенції студентської молоді в освітньо-професійному зростанні** / О. Кікінежді, В. Кравець / Жінка в науці та освіті: минуле, сучасність, майбутнє : матеріали IV міжнар. наук.-практ. конф. присвяченої 130-річчю вищої освіти жінок в Україні, 6–8 листоп. 2008 р. – Київ : СПД Пісоцький, 2008. – С. 71–76.
93. **«Гендерні» наголоси в педагогіці В. О. Сухомлинського** / О. М. Кікінежді, Т. В. Говорун, // В. О. Сухомлинський у роздумах українських педагогів : монографія. – Луганськ : ЛНУ ім. Т. Шевченка, 2012. – С. 261–268 ; Наукові записки Тернопільського держ. пед. ун-ту. Сер. Педагогіка. – Тернопіль, 2002. – Вип. 5. – С. 254–258.
94. **Гендерні настанови в українському часопросторі** / О. М. Кікінежді // Українська освіта у світовому часопросторі: матеріали Другого міжнародного конгресу (м. Київ, 25–27 жовтня 2007 р.). – Київ : Українське агентство інформації та друку «Рада», 2007. – Кн. 1. – С. 244–246.

95. **Гендерні орієнтації студентської молоді як умова психологічного здоров'я** / О. М. Кікінежді // Психологічні перспективи = Psychological prospects / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки ; [редкол.: Л. Засекіна та ін.] Луцьк : РВВ «Вежа» ВНУ ім. Лесі Українки, 2009. – Вип. 13. – С. 176–186. – Режим доступу: <http://www.vash-psiholog.info/perspektiv/22588-tenderni-oriyentaci>.
96. **Гендерні орієнтири дошкільної та початкової освіти** / О. М. Кікінежді // Жінка в науці та освіті: минуле, сучасність, майбутнє : матеріали V міжнар. наук.-практ. конф., 3–5 листоп. 2011 р. – Київ, 2011. – С. 117–121.
97. **Гендерні пріоритети освітніх технологій у вищій школі** / О. М. Кікінежді // Гендерні проблеми в умовах глобалізації: українські реалії та перспективи : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. студ. і молодих вчених, 19 берез. 2010 р. / за наук. ред. В. П. Кравця. – Тернопіль : [ТНПУ ім. В. Гнатюка], 2010. – С. 10–12.
98. **Гендерні стереотипи – непохитні скелі у нашій голові** [Електронний ресурс] : ЗМІ про нас / Оксана Кікінежді ; зап. Анна Кравець // сайт Терен. Тернопільські експрес новини. – Тернопіль, 2016. – 21 березня, 12:40. – Режим доступу: http://teren.in.ua/2016/03/21/henderni_stereotypu_nepokhytni_skeli_u_nashiy_holovi_oksana_kikinezhdii/. – Заголовок з екрана. – Текст укр. мовою.
99. **Гендерный профиль гуманистической педагогики в контексте антропологического знания** / О. М. Кикинежди, В. П. Кравец // Антропологические основы современного педагогического образования : материалы IV междунар. научно-практ. конф., 17–18 октября 2007 г. / под ред. Л. Л. Редько, Е. Г. Пономарева. – Ставрополь, 2007. – С. 9–14.
100. **Гендерно-освітні технології як психолого-педагогічний супровід статевої соціалізації особистості** / О. М. Кікінежді // Освіта регіону. Політологія, психологія, соціальні комунікації : науковий журнал / Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини «Україна». – Київ. – 2013. – № 3 – С. 158–163. – Режим доступу <http://social-science.com.ua/article/1117>.
101. **Генеза буття особистості: гендерний вимір** / О. М. Кікінежді // Генеза буття особистості : збірник матеріалів III міжнародної науково-практичної конференції, (Київ, 20 грудня 2016 р.). – Київ : ДП «Інформаційно-аналітичне агенство», 2017. – С. 84–85.
102. **Говорун Т. В. Активні форми впливу на розвиток статевої самосвідомості юнацтва** / Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді // Вісник Тернопільського експериментального інституту педагогічної освіти : матеріали міжнар. конф. «Психологічна служба школи: минуле, сучасність, майбутнє», м. Тернопіль, 25–26 квітня 1996 р. / редкол.: В. Бондар, А. Вихрущ, І. Гаврищак [та ін.]. – Тернопіль : [б. в.], 1996. – № 2. – С. 196–197.

103. **Говорун Т. В. Влияние семьи на развитие нравственно-половых установок у учащейся молодежи / Т. В. Говорун, О. М. Шарган (Кикинежди) // Актуальные проблемы воспитания учащейся молодежи : научно-методический сборник (на материалах г. Тернополя) / редкол.: Ю. В. Иващенко, А. Н. Ломакович В. П. Кравец ; руковод. авт. кол. А. И. Комарова. – Тернополь : Збруч, 1989. – Вып. 1. – С. 376–380.**
104. **Говорун Т. Гендерна дискримінація в сфері освіти [Електронний ресурс] / Т. Говорун, О. Кікінежді / Вільний просвітянський портал «Просвітянин» ; адміністратор Анатолій Пікуль. – Тернопіль, 2007. – Режим доступу: http://prosvitjanyn.org.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=202&Itemid=1**
105. **Говорун Т. В. Гендерна ідеологія у навчально-виховному процесі / Т. В. Говорун., О. М. Кікінежді // Освіта і управління. – 2003. – № 4. – С. 56–68.**
106. **Говорун Т. В. Гендерна освіта у вищій школі / Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді // Філософсько-антропологічні виміри глобальних трансформацій : монографія колективу авторів / Т. І. Власова, І. М. Грабовська, В. П. Кравець, О. М. Кікінежді, Т. В. Філат ; наук. ред. Т. І. Власова. – Дніпропетровськ : Вид-во Маковецький, 2012. – С. 255–269.**
107. **Говорун Т. В. Гендерна психологія та педагогіка : навчальна програма / Т. В. Говорун, В. П. Кравець, О. М. Кікінежді // Хрестоматія навчальних програм з проблем гендерного розвитку / наук. ред.-упоряд. С. П. Юдіна. – Київ : Фоліант, 2004. – С. 10–43.**
108. **Говорун Т. В. Гендерний дискурс в психологічній науці та педагогічній практиці / Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді // Психологічний часопис : збірник наукових праць / голов. ред. С. Д. Максименко ; НАПН України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка. – Київ : Ін-т психології ім. Г. С. Костюка НАПН України, 2016. – № 1 (3). – С. 41–55. – Режим доступу: <http://ua.appsyjournal.com/wp-content/uploads/sites/2/2016/11/PDF-41-55.pdf>**
109. **Говорун Т. В. Гендерні стереотипи щодо виховання та освіти : [дослідження вчителів, 2008) / Т. Говорун, О. Кікінежді // Гендерні проблеми очима студентства : аналітична доповідь / Л. Гусякова [та ін.]. – Харків : Райдер, 2009. – С. 23–33 – Режим доступу: <http://krona.org.ua/assets/files/books/Ochyma-studentstva.pdf>**
110. **Говорун Т. В. Гендерні упередження: рівність у дискримінації чи заклик до паритету статей / Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді // Людина і світова глобалізація: перспективи та межі розвитку : монографія колективу авторів / наук. ред. Т. І. Власової. – Дніпропетровськ : Вид-во Маковецький, 2011. – С. 115–127.**
111. **Говорун Т. В. Гендерно-освітні технології як інновація гуманітаризації суспільства / Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді // Методологія і теорія гуманітарних досліджень в умовах глобалізації : монографія / наук. ред.: О. М. Пшінька, Т. І. Власової. – Дніпропетровськ : Вид-во Маковецький, 2012. – С. 267–284.**

112. **Говорун Т. В. Гомосексуальність: міфи та реальність** / Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді // Проблеми загальної та педагогічної психології : збірник праць інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. – Т. 2, ч. 3. – Рівне : Волинські обереги, 2000. – С. 62–80.
113. **Говорун Т. В. Диференціація психології статі: вроджена чи набута?** / Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді // Науковий Вісник Ужгородського національного університету. Серія Педагогіка. Соціальна робота. – Ужгород : УНУ, 2000. – № 3. – С. 22–26.
114. **Говорун Т. В. До проблеми статевої соціалізації дітей** / Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2006. – № 4. – С. 16–22.
115. **Говорун Т. В. Засвоєння гендерних ролей дітьми в контексті зарубіжних психологічних шкіл** / Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді // Статева соціалізація та підготовка учнівської молоді до сімейного життя у педагогіці та шкільній практиці зарубіжних країн : монографія / за ред. В. П. Кравця. – Тернопіль : Астон, 2009. – С. 5–19. – Бібліогр. в кінці ст.
116. **Говорун Т. В. Ідентифікація в гендерних дослідженнях** / Т. В. Говорун., О. М. Кікінежді // Психологія на перетині тисячоліть : збірник наукових праць учасників П'ятих Костюківських читань : в 3 т. – Київ : Гнозис, 1998. – Т. 3. – С. 32–38.
117. **Говорун Т. В. Ідентифікація як соціально-психологічний механізм диференціації статевої свідомості** / Т. В. Говорун., О. М. Кікінежді // Психологія самосвідомості: історія, сучасний стан та перспективи дослідження : збірник наукових статей / за ред.: С. Д. Максименка, М. Й. Боришевського. – Київ : Інститут психології ім. Г. С. Костюка НАПН України, 1999. – С. 47–48.***
118. **Говорун Т. В. Конструювання гендеру в когнітивній парадигмі** / Т. В. Говорун., О. М. Кікінежді // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер. Психологія і педагогіка. – Острог : Вид-во Національного університету «Острозька академія», 2010. – Вип. 14. – С. 55–66.
119. **Говорун Т. В. Людські виміри сексуальності** / Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді // Стать та сексуальність: психологічний ракурс. навчальний посібник / Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 1999. – С. 205–278.
120. **Говорун Т. В. Методологія гендерно-освітніх занять у контексті підготовки учнівської молоді до шлюбу та сім'ї** / Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді // Гендерні дослідження: прикладні аспекти : монографія / В. П. Кравець, Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді, О. І. Бондарчук ; за наук. ред. В. П. Кравця ; ТНПУ ім. В. Гнатюка. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2013. – С. 313–335.

121. **Говорун Т. В. Психологічні виміри гендерного паритету в умовах глобалізації** / Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді // Людина і світова глобалізація: перспективи та межі розвитку : тези міжнар. конф. (25–26 листопада 2010 р.). – Дніпропетровськ : ДНУЗТ, 2010. – С. 24–25.
122. **Говорун Т. В. Психологія статі у вихованні дитини** / Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді // Духовність як основа консолідації суспільства : аналітичні розробки, пропозиції наук. та практ. працівників : [міжвідомчий наук. збірник] / А. І. Комарова, В. Г. Табачківський, І. М. Кучерук, Л. П. Виговська. – Київ : [Наук.-дослідний ін-т «Проблеми людини»], 1999. – Т. 16. – С. 248–251.
123. **Говорун Т. В. Психологічні аспекти гендерної дискримінації** / Говорун Т. В., Шарган-Кікінежді О. М. // Психологія : збірник наукових праць. – Вип. 3. – Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 1998. – С. 3–9.
124. **Говорун Т. В. Психологічні кореляти гендерної ідентифікації у ранньому дорослому віці** // Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді – Психологічне консультування і психотерапія, 2016. – Т. 2, вип. 6. – С. 82–92
125. **Говорун Т. В. Психосексуальний розвиток дитини** / Т. Говорун, О. Кікінежді // Стать та сексуальність: психологічний ракурс : навчальний посібник / Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 1999. – С. 27–51.
126. **Говорун Т. В. Сексуальна просвіта у розвитку статевої свідомості юнацтва** / Говорун Т. В., Шарган О. М. (Кікінежді) // Вихователю про психологію та педагогіку сексуального розвитку дитини : науково-методичний збірник / за ред. Т. В. Говорун. – Київ : Інститут змісту і методів навчання, 1996. – С. 110–124.
127. **Говорун Т. В. Сексуальність: вроджене та набуте** / Т. Говорун, О. Кікінежді // Стать та сексуальність: психологічний ракурс : навчальний посібник / Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 1999. – С. 6–80.
128. **Говорун Т. В. Сильна та слабка стать: міфи чи реальність?** / Т. Говорун, О. Кікінежді // Стать та сексуальність: психологічний ракурс : навчальний посібник / Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 1999. – С. 81–204.
129. **Говорун Т. В. Стратегії сексуальної просвіти і статевого виховання дітей** / Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді // Андрологія і сексуальна медицина : научно-практический журнал. – 2012. – № 4. – С. 12–17.
130. **Говорун Т. В. Суб'єктність як психологічна основа егалітарної педагогічної парадигми** / Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді // Проблеми емпіричних досліджень у психології : збірник наукових статей / редкол.: І. П. Маноха (голова) [та ін.]. – Київ : Гнозис, 2010. – Вип. 4. – С. 97–104.

131. **Говорун Т. В. Тасмниці кохання** / Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді // *Стать та сексуальність: психологічний ракурс : навчальний посібник* / Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 1999. – С. 279–313.
132. **Говорун Т. В. Твоє сексуальне та репродуктивне здоров'я** : випускникам шкіл-інтернатів для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування / Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді [та ін.]. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2002. – 159 с. – (Основи здоров'я).
133. **Гуманная педагогика В. А. Сухомлинского в гендерном измерении** / О. М. Кикинежди // *Практическая педагогика: гуманизация процессов образования и воспитания : сборник материалов междунар. научной конф., посвященной 95-летию со дня рождения В. Сухомлинского, 26–28 сентября 2013 г. [Электронный ресурс]* / под ред. проф. О. М. Кикинежди. – Электрон. текст. дан. (1 файл 2,3 Мб). – Киров : МЦНИП, 2013. – С. 81–84.
134. **Депривована молодь: шляхи гендерної ідентифікації** / О. М. Кікінежді, О. Б. Кізь // *Гендер: реалії та перспективи в українському суспільстві : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 11–13 грудня 2003 р.)*. – Київ : Фоліант, 2003. – С. 164–167.
135. **Діяльність центру гендерних студій як приклад інноваційних соціально-педагогічних технологій** : з досвіду Науково-дослідного центру з проблем гендерної освіти та виховання молоді НАПН України – ТНПУ імені В. Гнатюка / О. М. Кікінежді // *Формування у молоді гендерно-відповідальної поведінки (на прикладі українських ВНЗ) : навчальний посібник : збірник кращих практик* / [за заг. ред. Н. Світайло]. – [Суми] : [Хорошие люди], [2013]. – С. 38–47. – Режим доступу: <http://divovo.in.ua/pdfview/vidpovidalenoyi-povedinki-na-prikladi-ukrayinsekih-vnz--navcha.html>.
136. **До проблеми використання активних методів у формуванні статевої свідомості юнацтва** / Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді // *Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Сер. Педагогіка і психологія*. – Тернопіль : ТДПУ ім. В. Гнатюка, 1998. – № 4 (3). – С. 104–106.
137. **До проблеми гендерної соціалізації депривованої молоді** / О. М. Кікінежді, О. Б. Кізь // *Формування гендерного паритету в контексті сучасних соціально-економічних перетворень : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 5–7 грудня 2002 р. / упоряд. А. Толстокорова ; Держ. ком. України у справах сім'ї та молоді, Канад.-укр. гендерний фонд*. – Київ : Державний інститут проблем сім'ї та молоді ; Український інститут соціальних досліджень, 2002. – С. 89–92.

138. **До проблеми реалізації Державного стандарту початкової загальної освіти: гендерна експертиза** / О. М. Кікінежді // Підготовка майбутніх учителів до реалізації державного стандарту початкової загальної освіти : матеріали регіонального наук.-практ. семінару (29–30 квітня 2013 р., м. Тернопіль) / ТНПУ ім. В. Гнатюка ; [за заг. ред. В. М. Чайки]. – Тернопіль, ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2013. – С. 20–24.
139. **Дослідження гендерної ідентичності юнацтва в різних умовах соціалізації** / О. М. Кікінежді, О. Б. Кізь // Особливості гендерної соціалізації депривованого юнацтва. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2004. – С. 50.
140. **Егалітарна особистість у контексті вчинкової психології** // Вчинкова психологія: історія та сучасність : матеріали міждисциплінарного круглого столу з нагоди 90-річчя від дня народження професора В. А. Роменця, 20 травня 2016 року / за ред. І. В. Данилюка. – Київ : Логос, 2016. – С. 65–67.
141. **Егалітарна особистість у сучасному соціопросторі** / О. М. Кікінежді // Психологія особистості / голов. ред. З. С. Карпенко. – Івано-Франківськ, 2015. – № 1 (6). – С. 52–61.
142. **Емпіричне вивчення готовності юнацтва до виконання сімейних ролей** / Т. В. Говорун, В. П. Кравець, О. М. Кікінежді [та ін.] // Гендерні аспекти усвідомленого батьківства. – Тернопіль : Навчальна-книга Богдан, 2004. – С. 59–76.
143. **Етнопсихологічні особливості еротичної культури українців** / О. М. Кікінежді // Вісник Прикарпатського університету. Педагогіка. – Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2001. – Вип. 6. – С. 190–199.
144. **Жирська Г. Я. Концептуальні засади змісту предмета «Основи здоров'я» для загальноосвітніх навчальних закладів** / Г. Я. Жирська, О. М. Кікінежді, Н. О. Будна // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка. Сер. Педагогіка / голов. ред. Г. В. Терещук ; редкол.: Л. Вознюк, В. Кравець, В. Мадзігон [та ін.]. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – № 3. – С. 111–117.
145. **Замість передмови** / Володимир Кравець, Оксана Кікінежді // Рівність, лідерство, спілкування в європейських прагненнях української молоді: гендерний дискурс : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, (Тернопіль, 5–7 жовтня 2016 р.) ; за заг. ред. проф. В. П. Кравця. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2016. – С. 3–4.
146. **Застосування експериментально-генетичного методу до проблеми гендеру** / О. М. Кікінежді // Наукові записки Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України / [за ред. академіка С. Д. Максименка]. – Київ : ДП Інформаційно-аналітичне агентство, 2007. – Вип. 35. – С. 26–36.

147. **Застосування тренінгів у розвитку гендерних орієнтацій юнацтва (з досвіду ЦГС ТДПУ ім. В. Гнатюка) /** О. М. Кікінежді, О. Б. Кізь // Особливості гендерної соціалізації депривованого юнацтва. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2004. – С. 72–129.
148. **Ідеї рівності статей в українській педагогічній спадщині /** О. М. Кікінежді // Українознавчий альманах. Вип. 6: Роль жінки в українському суспільстві: історичний досвід та аналіз тенденцій. – Київ : ПП Лисенко М. М., 2011. – С. 95–101.
149. **Ідентифікація в «гендерних» дослідженнях /** О. М. Кікінежді // Психологія на перетині тисячоліть : збірник наукових праць учасників П'ятих Костюківських читань : в 3 т. – Київ : Гнозис, 1998. – Т. 2. – С. 32–38.
150. **Ідентифікація як соціально-психологічний механізм диференціації статевої свідомості /** О. М. Кікінежді // Психологія самосвідомості: історія, сучасний стан та перспективи дослідження : збірник наукових статей / за ред. С. Д. Максименка, М. Й. Боришевського. – Київ : Інститут психології ім. Г. С. Костюка НАПН України, 1999. – С. 47–48.
151. **Інноваційні підходи до формування гендерної культури у студентської молоді : з досвіду діяльності Центру Гендерних Студій ТДПУ ім. В. Гнатюка /** О. М. Кікінежді // Психолого-педагогічні засади професійного становлення особистості практичного психолога і соціального педагога в умовах вищої школи : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (27–28 лютого) / редкол.: М. І. Дідора, Г. К. Радчук, С. В. Іщук. – Тернопіль : РВВ ТДПУ, 2003. – Ч. 2. – С. 128–135.
152. **Кравець В. П. О некоторых особенностях нравственно-психологической подготовки молодежи к браку и семье /** В. П. Кравець, О. М. Шарган (Кикинежди) // Актуальные проблемы воспитания учащейся молодежи : научно-методический сборник (на материалах г. Тернополя) / редкол.: Ю. В. Иващенко, А. Н. Ломакович В. П. Кравець ; руковод. авт. кол. А. И. Комарова. – Тернополь : Збруч, 1989. – Вып. 1. – С. 367–376.
153. **Кравець В. П. Гендерна освіта: теорія і практика : навчальна програма інтегрованого курсу для студентів II–IV курсів педагогічних спеціальностей /** В. П. Кравець, Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді // Гендерні стандарти сучасної освіти : збірка рекомендацій / ред. рада: О. М. Кікінежді, Т. О. Дороніна, О. Г. Біла. – Київ : [б. в.], 2011. – Ч. 3. – С. 7–73.
154. **Кравець В. П. Гендерні дослідження в контексті глобальних викликів сучасності /** В. П. Кравець // Гендерні дослідження: прикладні аспекти : монографія / В. П. Кравець, Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді, О. І. Бондарчук ; за наук. ред. В. П. Кравця ; ТНПУ ім. В. Гнатюка. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2013. – С. 9–21.

155. **Кравець В. П.** До проблеми інтеграції гендерного підходу в освітньо-гуманітарний простір вищої школи (з досвіду роботи Центру гендерних студій ТНПУ ім. В. Гнатюка) / В. П. Кравець, О. М. Кікінежді, С. Т. Вихор // Формування професіоналізму майбутнього фахівця в контексті вимог Болонського процесу : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 22–23 травня 2008 р. – Одеса : ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2008. – [Ч. 2.] – С. 16–18.
156. **Кравець В. П.** Збереження репродуктивного здоров'я вихованців інтернатних закладів : навчально-методичний посібник для студентів вузів / В. П. Кравець, О. М. Кікінежді, О. Б. Кізь. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2002. – 180 с. – (Основи здоров'я). – Альтернативна назва : Збереження репродуктивного здоров'я вихованців шкіл-інтернатів / В. П. Кравець, О. М. Кікінежді, О. Б. Кізь.
157. **Кравець В. П.** Формування гендерної культури молоді в Україні: традиції та інновації / О. М. Кікінежді, В. П. Кравець // Через освіту до рівності : тези наукової конференції рамках Всеукраїнського гендерного освітнього форуму, 17–18 лютого 2010 року. – Київ, 2010. – С. 58–62. – Режим доступу: https://drive.google.com/file/d/0BzyNdbFDRRN_RUdya1ROT2hRc2M/view
158. **Креативність моделей гендерної поведінки в процесі тренінгових занять із юнацтвом** / О. М. Кікінежді, О. Б. Кізь // Проблеми загальної та педагогічної психології : збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України / за ред. С. Д. Максименка. – Київ : ГНОЗІС, 2007. – Т. 9, ч. 4. – С. 167–174.
159. **Кулінич В. О.** Якими бути урокам етики і психології сімейного життя / В. О. Кулінич, Т. В. Говорун, О. М. Шарган-Кікінежді // Радянська школа. – 1988. – № 6. – С. 47–53.
160. **Лихослів'я як негативний прояв гендерної соціалізації особистості** / О. М. Кікінежді, Л. А. Широкоградюк // Проблеми загальної та педагогічної психології : збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України / за ред. С. Д. Максименка. – Київ, 2005. – Т. 2, ч. 4. – С. 140–150.
161. **Мотивація досягнень в діагностиці гендерної ідентичності дітей 9–12 років** / О. М. Кікінежді // Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди : Психологія / Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків : ХНПУ, 2007. – Вип. 22. – С. 91–105.
162. **Ненасильницька парадигма: орієнтири егалітарної соціалізації дітей та юнацтва** / О. М. Кікінежді // Дитинство без насилля: суспільство, школа і сім'я на захисті прав дітей : збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., 29–30 квіт. 2014 р. / [за заг. ред. О. М. Кікінежді]. – Тернопіль : [Стереарт], 2014. – С. 17–21.

163. **Общечеловеческие ценности в гендерном воспитании молодежи** / О. М. Кикинежди, В. П. Кравец, Т. В. Говорун // Межкультурный диалог: традиции, формы и практика в поликультурном образовательном пространстве : материалы VII Славянских педагогических чтений, 13–16 сентября 2008 г. – Петрозаводск, 2008. – С. 124–128.
164. **Організація гендерно-освітнього середовища у ДНЗ та початковій школі** / О. М. Кікінежди // Гендер. Екологія. Здоров'я: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (19–20 квітня 2011 р., м. Харків) : збірник наук. праць. – Харків : ХНМУ, 2011. – С. 98–100.
165. **Особистісно-егалітарний підхід як базова методологія в обґрунтуванні гендерної соціалізації дітей та юнацтва** / О. М. Кікінежди // Гендерні дослідження: прикладні аспекти : монографія / [В. П. Кравец, Т. В. Говорун, О. М. Кікінежди та ін.] ; за ред. В. П. Кравця. – Тернопіль, ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2013. – С. 201–211.
166. **Особенности гендерного подхода в сфере гуманитарной освіти: досвід та перспективи** / О. М. Кікінежди, О. Б. Кізь, С. Т. Вихор, Г. Я. Жирська // Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського : збірник наукових праць / редкол.: А. М. Богуш (голов. ред.) [та ін.]. – Одеса : ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, 2005. – Спец. вип.: Інтеграція гендерного підходу в сучасну науку і освіту: результати та перспективи. – С. 42–46.
167. **Особенности гендерной идентификации подростков** / О. М. Кікінежди // Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України / [за ред. С. Д. Максименка. – Київ : ГНОЗІС, 2006. – Т. 8, вип. 1. – С. 152–159.
168. **Особенности гендерной поведінки депривованого юнацтва** / О. М. Кікінежди, О. Б. Кізь // Проблеми девіантної поведінки: історія, теорія, практика : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 25–27 листопада 2002 року / Ін-т психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. – Київ : Міленіум, 2002. – С. 211–216.
169. **Особенности маскуліно-феміної ідентифікації молодших підлітків** // О. М. Кікінежди // Педагогічна освіта: теорія і практика : збірник наукових праць. – Київ : КМПУ ім. Б. Д. Грінченка, 2005. – № 4. – С. 15–20.
170. **Особенности развития гендерной идентичности личности у старшем дошкольном віці** / О. М. Кікінежди // Актуальні проблеми психології : збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України / голов. ред. С. Д. Максименко. – Київ : Срібна Хвиля, 2013. – Том 4 : Психологія розвитку дошкільника, вип. 9. – С. 134–148.

171. **Особливості розвитку дружніх стосунків у юнацькому віці** / О. Кікінежді, Є. Юрківський // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка і психологія. – Тернопіль : РВВ ТДПУ, 1997. – № 1(3). – С. 35–38.
172. **Паритетна демократія. Гендер у освітній парадигмі вищої школи: досвід та перспективи** [Електронний ресурс] : круглий стіл «Гендерна освіта в Україні: досвід, проблеми, перспективи» 19.11.2010 року, 09:26 / О. Кікінежді. // на сайті інтернет-видання "Політикантроп" – Режим доступу: / www.politikan.com.ua/2/0/0/22469.htm. – Заголовок з екрана. – Текст укр. мовою.
173. **Передмова** / Оксана Кікінежді, ТНПУ імені Володимира Гнатюка // Дитинство без насилля : суспільство, школа і сім'я на захисті прав дітей : збірник матеріалів міжнар. науково-практичної конференції / за заг. ред. проф. О. Кікінежді. – Тернопіль : Стереоарт, 2014. – С. 3–5.
174. **Перспективи реалізації проекту «Соціально-психологічні фактори формування гендерних орієнтацій депривованих підлітків»** / О. М. Кікінежді // Жінка в науці та освіті: минуле, сучасність, майбутнє : матеріали Другої міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 5–6 липня 2002 р. / В. Борисенко, І. Вавілова, І. Войцехівська, В. Касянчук. – Київ : Здоровило, 2002. – С. 251–256.
175. **Перспективи розвитку гендерної освіти та виховання** / О. М. Кікінежді // Жінка в науці та освіті: минуле, сучасність, майбутнє : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції. – Київ, 3–5 листопада 2005 р. – Київ : СПД Микола Мельник, 2005. – С. 140–142.
176. **Підготовка майбутніх учителів початкових класів до здоров'язбереження молодших школярів на засадах гендерного підходу** / О. М. Кікінежді, І. М. Шульга // Психологічна культура вчителя в контексті викликів сучасності : збірник матеріалів Всеукраїнської наук.-практ. конференції з міжнародною участю [м. Тернопіль, 5–6 квітня 2017 року] / укладачі: В. Є. Кавецький, А. В. Вихрущ, О. Я. Жизномірська [та ін.]. – Тернопіль : СМП «Тайп», 2017. – С. 122–124. – Режим доступу: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/21076>.
177. **Післямова** / Оксана Кікінежді (Шарган) // Гендерні дослідження : прикладні аспекти : монографія / [В. П. Кравець, Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді та ін.] ; за наук. ред. В. П. Кравця. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2013. – С. 430–431.
178. **Проблема самовизначення молоді Надзбруччя: виклики сьогодення** / О. М. Кікінежді // Гендерна політика міст: історія і сучасність : матеріали III міжнародної науково-практичної конференції, Харків, 23–25 жовт. 2013 року) : науковий збірник / Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2013. – Вип. 4. – С. 105–109. – Режим доступу: http://gc.kname.edu.ua/images/docs/gend_politika_istoria_i_suchasnist.pdf.

179. **Проблема формування гендерної компетенції майбутніх педагогів (з досвіду роботи Центру гендерних студій ТНПУ ім. В. Гнатюка) /** О. М. Кікінежді, О. Б. Кізь, С. Т. Вихор // Професійні компетенції та компетентності вчителя: матеріали регіонального наук.-практ. семінару, 28–29 листоп. 2006 р. – Тернопіль, ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2006. – С. 29–31.
180. **Проблема формування духовності зростаючої особистості: гендерний аспект /** О. Кікінежді // Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія. – Івано-Франківськ: ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2015. – Вип. 20, ч. 1. – С. 168–175. – Режим доступу: <http://journals.pu.if.ua/index.php/psp/article/view/689/760>. – Назва з екрана; Духовність у становленні та розвитку особистості: матеріали 8 міжнародної науково-практичної конференції присвяченій пам'яті Мирослава Йосиповича Боришевського (1934–2014) – вченого, вчителя, громадянина, 9–11 жовтня 2014 р., м. Івано-Франківськ. – Київ; Івано-Франківськ, 2014. – С. 295–304. – Режим доступу: <http://lib.pu.if.ua/files/duh-8.pdf>.
181. **Проблеми статевої ідентифікації у становленні особистості /** О. М. Кікінежді // Ціннісні орієнтації в громадянському становленні особистості: науково-методичний збірник. – Київ; Дрогобич, 1998. – С. 28–32.
182. **Психокорекційна робота з дітьми, підлітками та молоддю: гендерний аспект /** О. М. Кікінежді // Українська психотерапія у пошуках свого місця в суспільних стосунках: збірник матеріалів Всеукраїнської міждисциплінарної науково-практичної конференції (Львів, 29–30 березня 2013 р.). – Львів, 2013. – С. 20–24.
183. **Психологічні детермінанти гендерної соціалізації підлітків /** О. М. Кікінежді // Проблеми сучасної психології: збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка; Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України / за ред.: С. Д. Максименка, Л. А. Онуфрієвої. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2013. – Вип. 21. – С. 205–214.
184. **Психологічні детермінанти становлення егалітарної особистості: гендерний дискурс /** О. М. Кікінежді // Психологічні детермінанти розвитку особистості в умовах соціально-психологічної трансформації українського суспільства: тези Всеукраїнської наук.-практ. конф. з нагоди 25-річчя кафедри психології Львівського університету / відп. за випуск С. Грабовська. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2016. – С. 78–83.
185. **Психологічні механізми гендерного самовизначення студентської молоді /** О. М. Кікінежді // Становлення культури життєвого самовизначення сучасної молоді: монографія // [за ред. Г. К. Радчук]. – Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2016. – С. 359–386.

186. **Психологічні механізми розвитку гендерної ідентичності в онтогенезі: особистісно-егалітарна парадигма** / О. М. Кікінежді // Проблеми загальної та педагогічної психології : збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України / за ред. С. Д. Максименка. – Київ, ГНОЗІС, 2014. – Т. 16, ч. 1/2– С. 58–68.
187. **Психологічні механізми становлення гендерної ідентичності особистості у період дорослішання** / О. М. Кікінежді // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. Психологічні науки / голов. ред. О. Є. Блинова. – Херсон : Херсонський державний університет, 2013. – Вип. 1. – С. 39–43. – Бібліогр. в кінці ст. – Режим доступу: <http://www.pj.kherson.ua/file/1ukr.pdf>
188. **Психологічні механізми формування егалітарної особистості майбутнього педагога в контексті європейської моделі гендерного паритету** / О. М. Кікінежді // Гуманітарний вісник Державного вищого навчального закладу «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди» : тематичний випуск. Дод. 1 до Вип. 31, т. 1(43) : Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору / відп. ред. І. П. Маноха. – Київ : Гнозис, 2013. – С. 132–140.
189. **Психологія дошкільника: початки гендерної поляризації** / О. М. Кікінежді // Психолого-педагогічні засади розвитку особистості в освітньому просторі : матеріали методологічного семінару АПН України, 19 березня 2008 р. – Київ, 2008. – С. 478–486.
190. **Психологія XXI століття: гендерно-освітні технології плекання егалітарної особистості** / О. М. Кікінежді // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» : тематичний випуск. Дод. 2 до Вип. 29, т. 3. Міжнародні Челпанівські психолого-педагогічні читання. – Київ : Гнозис, 2013. – С. 36–43.
191. **Психолого-педагогічні умови формування егалітарних цінностей особистості** / О. М. Кікінежді // Проблеми загальної і педагогічної психології : збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. – Київ, 2008. – Т. 9. – С. 233–245.
192. **Психолого-педагогічні чинники формування гендерної культури особистості** / О. М. Кікінежді // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» : тематичний випуск. Дод. 4 до Вип. 31, т. 2 (10) : Міжнародні Челпанівські психолого-педагогічні читання. – Київ : Гнозис, 2014. – С. 89–98.
193. **Психосемантика гендерної свідомості особистості молодшого школяра** / О. М. Кікінежді // Наука і освіта : науково-практичний журнал Південноукр. нац. пед. ун-ту ім. К. Д. Ушинського. – Одеса, 2007. – № 4/5. – С. 80–85.

194. **Рекомендації щодо впровадження гендерних підходів у систему дошкільної та початкової освіти України** / О. Кікінежді, Н. Будій, Г. Жирська [та ін.] // Гендерні стандарти сучасної освіти : збірка рекомендацій / ред. рада: О. М. Кікінежді, В. С. Власов, Л. Б. Магдюк, Т. В. Ладиченко. – Київ : [Дорадо-Друк], 2010. – Ч. 1. – С. 5–75. – Режим доступу: http://oduvs.edu.ua/wp-content/uploads/2016/09/4_1.pdf.
195. **Рожанська В. О. Становлення гендерної ідентичності у підлітковому віці** / В. О. Рожанська, О. М. Кікінежді // Гендерна політика очима української молоді : матеріали підсумкової конференції X Регіонального конкурсу молодих вчених, 30 листопада 2016 р. / [ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. С. 320–324. – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua/44398/>
196. **Розвиток дитини в умовах деривації** / О. М. Кікінежді, О. Б. Кізь // Особливості гендерної соціалізації депривованого юнацтва. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2004. – С. 37–49.
197. **Сексуальне виховання у дзеркалі раннього дитинства** / Оксана Кікінежді // Весела абетка – складова великого сайту «Українське життя в Севастополі» / Ідея та наповнення Миколи Владзімірського. – Режим доступу: <http://abetka.ukrlife.org/stat2.html>
198. **Соціальне конструювання гендеру в молодіжному середовищі: неотрадиціоналізм чи егалітаризм?** / О. М. Кікінежді // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Сер. Психологічна : збірник наукових праць / Львів. держ. ун-т внутрішніх справ ; голов. ред. В. В. Серета. – Львів : ЛьвДУВС, 2012. – Вип. 2 (2). – С. 177–187.
199. **Соціально-педагогічні чинники становлення гендерної ідентичності дітей молодшого шкільного віку** / О. М. Кікінежді // Науковий вісник Миколаївського національного університету ім. В. О. Сухомлинського. Серія: Психологічні науки : збірник наукових праць / редкол. сер.: Н. О. Євдокимова (голов. ред.) [та ін.] ; Миколаїв. нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського. – Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2016. – № 1, травень. – С. 86–92. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmdups_2016_1_17
200. **Соціально-психологічні чинники диференціації гендеру в українському соціумі (гендерна дискримінація в освіті)** / О. М. Кікінежді, Т. В. Говорун // Освітязин. – 2008. – № 4. – С. 22–28.
201. **Специфика гендерно-образовательных технологий в высшей школе** / О. М. Кикинежди // Системогенез учебной и профессиональной деятельности : материалы VI международной научно-практической конференции, 19–21 ноября 2013 года / под. ред. проф. Ю. П. Поваренкова. – Ярославль : Канцлер, 2013. – С. 311–313.

202. **Специфіка гендерної поведінки старшокласників із загальноосвітніх шкіл та шкіл-інтернатів** / О. М. Кікінежді, О. Б. Кізь // Особливості гендерної соціалізації депривованого юнацтва. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2004. – С. 67–71.
203. **Становлення гендерної ідентичності в дитячому віці** // Наукові записки Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України : збірник наукових праць : у 4 т. / [за ред. акад. С. Д. Максименка]. – Київ : Главник, 2005. – Вип. 26, т. 2. – С. 261–266.
204. **Стратегии и тактики формирования гендерной культуры у будущих педагогов (из опыта работы ЦГС ТНПУ им. В. Гнатюка** / О. М. Кикинежди, В. П. Кравец, С. Т. Выхор // *Женщина. Общество. Образование* : материалы 8-ой междунар. междисциплинарной научно-практ. конф. (16–17 декабря 2006 г.). – Минск : ЖИ ЭНВИЛА, 2006. – С. 127–130.
205. **Тамара Удіна – художниця, мистецтвознавець, педагог, діяч культури** : [вдячні долі за радість спілкування і щиру любов] / від імені випускників природничого факультету 1979 року привітала Оксана Кікінежді (Шарган) // *Гендерні дослідження : прикладні аспекти* : монографія / [В. П. Кравець, Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді та ін.] ; за наук. ред. В. П. Кравця. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2013. – С. 432.
206. **Теоретико-методологічні засади дослідження феномену гендерної ідентифікації в процесі онтогенезу** / О. М. Кікінежді // *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»*. – Київ : Гнозис, 2013. – Додаток 1 до Вип. 29, т. 5 : Міжнародні Челпанівські психолого-педагогічні читання : тематичний випуск. – С. 22–30.
207. **Тернопільських студентів вчили вдало одружуватися** [Електронний ресурс] : [як правильно будувати родину] : [навчання студентів під час міжнародної науково-практичної конференції «Гендерна освіта – ресурс розвитку паритетної демократії»] / координатор конференції Оксана Кікінежді // *За Збручем* : новинний портал. – Тернопіль, 01.05.2011. – Режим доступ: <http://zz.te.ua/ternopilskiyh-studentiv-vchily-stvoryuvaty-blahopoluchni-simji/>. – Заголовок з екрана. – Текст укр. мовою.
208. **Тимчишин О. І. Впровадження ідей гендерно чутливого виховання в навчально-виховний процес дитячих освітніх закладів** / О. І. Тимчишин, М. Я. Побуринна, О. М. Кікінежді // *Формування гендерної культури молоді: проблеми та перспективи* : збірник матеріалів Всеукраїнської наук.-практ. конф., Тернопіль, 30–31 жовтня 2003 р. / редкол.: В. П. Кравець, О. М. Кікінежді, О. Б. Кізь [та ін.]. – Тернопіль : РВВ ТДПУ, 2003. – С. 83–85.

209. **Траєкторії особистісного життєздійснення студентської молоді в гендерних координатах** / О. М. Кікінежді // Гуманітарний вісник Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди : збірник наукових праць. – Переяслав-Хмельницький, 2013. – Вип. 30. – С. 576–582.
210. **Трансляція гендерних стереотипів у молодіжних часописах** / О. М. Кікінежді // Соціально-психологічні проблеми гендерної стратифікації суспільства : матеріали XI наук.-практ. конф. (з міжнародною участю), м. Луганськ, 18–19 квітня 2014 р. – Луганськ : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2014. – С. 36–40.
211. **Трансформація цивілізаційної ідентичності української молоді: гендерна парадигма** / О. М. Кікінежді // Українознавчий альманах / Київський національний університет імені Тараса Шевченка ; відп. ред. М. Обушний. – 2015. – № 18. – С. 20–24. – Режим доступу: <http://ukralmanac.univ.kiev.ua/index.php/ua/article/view/10/14>. – Назка з екрана.
212. **Формування гендерної культури майбутніх педагогів: здобутки та перспективи** / О. М. Кікінежді // Формування гендерної культури майбутніх вчителів : збірник матеріалів Всеукр. студ. наук.-практ. конф., 25–26 березня 2005 р. / за ред. О. М. Кікінежді. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2005. – С. 9–12.
213. **Формування гендерної культури молоді** : науково-методичні матеріали до тренінгової програми / О. М. Кікінежді // Практична психологія та соціальна робота. – 2007. – № 8. – С. 64–69. ; № 9. – С. 12–18 ; № 10. – С. 19–37 ; № 11. – С. 22–28 ; № 12. – С. 34–38 ; 2008. – № 1. – С. 25–30 ; № 2. – С. 29–36 ; № 3. – С. 60–62.
214. **Формування гендерної культури молоді в Україні: традиції та інновації** / О. М. Кікінежді, В. П. Кравець // Через освіту до рівності : тези наук. конференції в рамках Всеукраїнського гендерного освітнього форуму, (17–18 лютого 2010 року). – Київ, 2010. – С. 58–62.
215. **Формування гендерної культури молоді: проблеми та перспективи** / О. М. Кікінежді // Шлях освіти. – 2004. – № 1. – С. 27–28.
216. **Формування гендерної культури у майбутніх педагогів (з досвіду роботи Центру гендерних студій ТНПУ ім. В. Гнатюка)** / О. М. Кікінежді // Теорія і практика гендерного виховання студентської молоді: досвід, проблеми, перспективи: збірник матеріалів міжнародної наук.-практ. конференції, м. Запоріжжя, 11–12 листопада 2004 р. / від. ред. Міщик Л. І. – Запоріжжя : ЗДУ, 2004. – С. 5–8.
217. **Ціннісні орієнтації юнацтва у сфері статевої поведінки** / Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Сер. Педагогіка і психологія. – Тернопіль : ТДПУ ім. В. Гнатюка, 1998. – № 5. – С. 86–89.

218. **Чи підвладна психологія молодшого школяра гендерним (статевим) стереотипам?** / О. М. Кікінежді // Початкова школа. – 2005. – № 11. – С. 57–61 ; № 12. – С. 48–52.
219. **Школа гендерної рівності як інноваційний підхід у формуванні гендерної культури студентської молоді** / О. М. Кікінежді, О. Б. Кізь // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Психологія і педагогіка». – Острог : Вид-во Національного університету «Острозька академія». – 2003. – № 4. – С. 220–232.
220. **Шляхи розвитку гендерної культури сучасного вчителя** / О. М. Кікінежді // Вісник післядипломної освіти : збірник наукових праць / Ун-т менедж. освіти АПН України ; Асоц. безперерв. освіти дорослих ; [редкол.: О. Л. Онуфрієва [та ін.]. – Київ, 2005. – Вип. 11, ч. 2. – С. 137–146.
221. **Шульга І. М. Проблема здоров'язбереження особистості: гендерний вимір** / І. М. Шульга, О. М. Кікінежді // Методологія і теорія гуманітарних досліджень в умовах глобалізації : монографія / наук. ред.: О. М. Пшінька, Т. І. Власової. – Дніпропетровськ : Маковецький Ю. В., 2012. – С. 241–254.
222. **Шульга І. М. Формування гендерно-валеологічної культури у старших дошкільників і молодших школярів: від історії до інновацій** / І. М. Шульга, О. М. Кікінежді // Теорія і методика навчання й виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку: від історії до інновацій : [монографія] / за заг. ред.: А. А. Сбруєвої, С. М. Кондратюк. – Суми : Мрія, 2015. – С. 100–115.

***

223. **A personality in the gender dimension: the challenge of our time** / О. М. Kikinezhdi // Тенденції розвитку психології в Україні: історія та сучасність» (TRPSUIS) : збірник тез Всеукраїнської конференції (Київ, 25 вересня 2015 р.). – Київ : КНУ ім. Т. Г. Шевченка, 2015. – С. 54–55.
224. **Ambivalence of gender attitudes of students` in Ukraine: regional specificity** / О. М. Kikinezhdi // Гендерна трансформація соціальних систем: дестабілізація старих засад або новий гендерний порядок : тези міжнар. наук.-практ. конф. (20–21.06.2013) / Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна. – Дніпропетровськ, 2013. – С. 24–25. – Текст англ. мовою.
225. **Hovorun T. V. Gerund Identification in the Personalized I Image of the Youth** / T. V. Hovorun, O. M. Kikinezhdi // European Humanities Studies: State and Society = Europejskie Studia Humanistyczne: Państwo i Społeczeństwo. – Słupsk, Poland, 2015. – No 1. – S. 49–60.
226. **Hovorun T. Prospects of Gender Training in Psychology and Social Work** / Tamara Hovorun, Oksana Kikinezhdi, Volodymyr Kravets // European Humanities Studies: State and Society = Europejskie Studia Humanistyczn – Słupsk : Akademia Pomorska w Słupsku, 2016. – Vol. 1. – S. 187–199. – Текст англ. мовою. – Режим доступу: <http://ehss.pl/czasopismo/EHS-SS-01-2016.pdf#page=187>.

227. **Hovorun T. Psychological correlates of gender identity in early adulthood = Психологічні кореляти гендерної ідентифікації у ранньому дорослому віці** / Hovorun T. V., Kikinezhdi O. M. // Психологічне консультування і психотерапія. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. – Т. 2, вип. 6. – С. 82–92. – Текст англ. мовою. – Режим доступу: <http://periodicals.karazin.ua/psychotherapy/article/view/7926/7406>
228. **Hovorun T. V. Social and psychological mechanisms of representation of gender «I» in young age** / Т. V. Hovorun, О. М. Kikinezhdi // Від гендерних ідеологій до дискусій про сучасну сім'ю : монографія / наук. ред. Пшінько О. М., Власової Т. І. – Дніпропетровськ, 2015. – С. 24–37. – Режим доступу: https://www.kul.pl/files/803/media/pdf/Konferencja_Prawa_Dziecka_streszczenia_referatow_1.pdf
229. **Egalitarian Values of the Personal and Spiritual Development of Man** / О. М. Kikinezhdi // Styl i jakość życia współczesnego człowieka pod hasłem: Religia i wspólnota : IV Międzynarodowa Naukowa Konferencja, 24 maja 2016. – Stalowa Wola, – 2016. – S. 21.
230. **Formation of Respect Culture to Children's Rights in the Context of the Gender Paradigm** / О. М. Kikinezhdi // Prawa dziecka: realizacja w rodzinie i społeczeństwie : Międzynarodowa Konferencja Naukowo Metodyczna : Streszczenia referatów (Stalowa Wola–Sandomierz, 9–10 czerwca 2015 roku). – Stalowa Wola ; Sandomierz, 2015. S. 21. – Режим доступу: https://www.kul.pl/files/803/media/pdf/Konferencja_Prawa_Dziecka_streszczenia_referatow_1.pdf. – Текст пол. мовою.
231. **From paternalism to parity: gender mainstreaming in higher school of Ukraine** / I. Boyko, I. Shulha, O. Kikinezhdi, I. Marysak // Результати ініціативи «Університет, дружній до сім'ї» та досвід реалізації гендерної політики українських університетів : навчальний посібник / за заг. ред. Н. Світайло. – Суми : РА «Хорошие люди». – 2015. – С. 78–83.
232. **Gender as a factor of students' egalitarian life-determination** / О. М. Kikinezhdi // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Григорія Сковороди»: збірник наукових праць. – Переяслав-Хмельницький, 2015. – Вип. 37 : Психологія. – С. 7–18.
233. **Personalize of gender expectations of students: patriarchy or egalitarianity** / О. М. Kikinezhdi // Гендер. Екологія. Здоров'я : матеріали 4 міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої 210-річчю Харківського національного медичного університету (Харків, 21–22 квітня 2015 р.). – Харків : ХНМУ, 2015. – С. 19–20.

234. **The Ambivalence of Gender Values in Terms of Ukrainian Students' Self-realization** / O. M. Kikinezhdi // *Pedagoģija un skolotāju izglītība*. – Latvia, 2016. – Vol. 811. – P. 209–219. – Режим доступу: https://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/LUR-811_Pedagoģija.pdf. – Текст англ. мовою.
235. **The dilemma of personal self – actualization of students from Western region of Ukraine: gender perspective** / O. M. Kikinezhdi // *Гендерна політика міст: історія і сучасність : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., (Харків, 6–7 жовтня 2015 р.) ; [редкол.: Н. В. Бібік, Г. Г. Фесенко, О. Першай [та ін.]. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. – Вип. 5. – С. 342–347.*
236. **The formation of youth's gender culture in Ukraine: traditions and innovations kształcenie kultury genderowej młodzieży w socjum ukraińskim: tradycja i innowacja** / Oksana Kikinezhdi, Galina Żyrska, Wolodymyr Krawec // *Zrozumiec człowieka – zrozumiec swiat : I Miedzynarodowa interdyscyplinarna konferencja naukowa. – Lublin, 2011. – P. 73–74.*
237. **The formation of youth's gender culture in Ukraine: traditions and innovations** / O. M. Kikinezhdi // *Гендерні підходи у сфері державної служби та служби в органах місцевого самоврядування : матеріали міжнародної наук.-практ. конф. (1 червня 2012 р., м. Луцьк) / за наук. ред.: Т. М. Литвиненко, В. Я. Малиновського, О. Б. Ярош. – Луцьк : СПД Гадяк Жанна Володимирівна, 2012. – С. 59–61.*
238. **Transformation of the Civilization Identity of Ukrainian Youth: Gender Paradigm** / Oksana Kikinezhdi. – *Almanac of Ukrainian Studies = Українознавчий альманах. – 2015. – Т. 18. – С. 1–3. – Режим доступу: <http://ukralmanac.univ.kiev.ua/index.php/ua/article/view/78>*
239. **Zyrska G. Y. Kształcenie kultury genderowej młodzieży w socjum ukraińskim:tradicia i innowacja** / G. Y. Zyrska, W. P. Krawec, O. M. Kikinezhdi // *Zrozumiec człowieka-zrozumiec swiat. – Lublin : Wydawnictwo UMCS, 2013. – S. 325–332.*

Редакційно-рецензійна діяльність О. М. Кікінежді

240. **Ред.: Гендер і молодь: європейські виклики** : збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., 10 квіт. 2009 р. / Голов. управління з питань туризму, сім'ї, молоді та спорту Тернопільської ОДА ; за ред. О. М. Кікінежді. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2009. – 120 с.
241. **Ред.: Гендерна інтеграція в гуманітарному знанні** : збірник матеріалів Всеукр. студ. наук.-практ. конф., 23 трав. 2007 р. / редкол.: В. П. Кравець, О. М. Кікінежді, О. Б. Кізь [та ін.]. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2007. – 103 с.

242. **Ред.: Гендерна освіта – ресурс розвитку паритетної демократії** : збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., 27–29 квіт. 2011 р. / Нац. акад. пед. наук України ; Ін-т психології ім. Г. С. Костюка НАПН України [та ін.] ; [редкол.: В. П. Кравець, Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді]. – Тернопіль : [б. в.], 2011. – 796 с. : табл. – (Гендерна освіта). – Текст укр., рос., пол.
243. **Ред.: Гендерна парадигма освітнього простору** / редкол.: Вихор С. Т., Войтюк О. Ю., Кікінежді О. М. [та ін.] ; за заг. ред. Дороніної Т. О. – Кривий Ріг : ВЦ КГПІ ДВНЗ «КНУ». – 2015. – Вип. 1. – 150 с.
244. **Рец.: Гендерна педагогіка** : програма навчального курсу (за вимогами кредитно-модульної системи) / [розроб. В. П. Кравець]. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2005. – 84 с. – Рец. О. М. Кікінежді.
245. **Ред.: Гендерні компетенції студентської молоді** : збірник матеріалів Всеукр. студ. наук.-практ. конф., 23 трав. 2008 р. / Управ. у справах сім'ї, молоді та спорту Тернопільської ОДА ; редкол.: В. П. Кравець, О. М. Кікінежді, О. Б. Кізь [та ін.]. – Тернопіль : [ТНПУ ім. В. Гнатюка], 2008. – 112 с.
246. **Ред.: Гендерні стандарти сучасної освіти** : збірка рекомендацій. Ч. 1 / ред. рада: О. М. Кікінежді, В. С. Власов, Л. Б. Магдюк [та ін.]. – Київ : Програма розвитку ООН в Україні, 2010. – 328 с. – Режим доступу: https://drive.google.com/file/d/0BzyNdbFDRRN_LWR0QUIQSlo3M1E/view.
247. **Ред.: Гендерні стандарти сучасної освіти** : збірка рекомендацій. Ч. 3 / ред. рада: О. М. Кікінежді, Т. О. Дороніна, О. Г. Біла. – Київ : Програма розвитку ООН в Україні, 2011. – 282 с. – (Гендерна освіта). – Режим доступу: https://drive.google.com/file/d/0BzyNdbFDRRN_di1OYm9NbVM2Yk0/view.
248. **Ред.: Дитинство без насилля: суспільство, школа і сім'я на захисті прав дітей** : збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., 29–30 квіт. 2014 р. / ТНПУ ім. В. Гнатюка ; [за заг. ред. О. М. Кікінежді]. – Тернопіль : [Стереарт], 2014. – 802 с. : рис., табл. – Режим доступу: <https://rm.coe.int/16800930de>.
249. **Рец.: Методичні рекомендації щодо опитування дітей, що стали свідками та/або жертвами насильства, а також вчинили насильство** : [посібник] / Проект Ради Європи «Зміцнення та захист прав дітей в Україні», Міжнар. жіноч. правозахис. центр «Ла Страда-Україна», ВБО Укр. фонд «Благополуччя дітей» ; [авт.-упоряд.: Д. Пурас та ін. ; за заг. ред. Т. Цюман]. – Київ : СТ-Друк, 2015. – 114 с. : кольор. іл., табл. – (Будуємо Європу для дітей і разом з дітьми). – Бібліогр.: с. 106–107. – Рец. О. М. Кікінежді.
250. **Ред.: Молодь і гендер: реалії та перспективи демократичного суспільства** : збірник матеріалів Всеукр. студ. наук.-практ. конф., 25–26 травня 2006р. / редкол.: В. П. Кравець, О. М. Кікінежді, О. Б. Кізь [та ін.]. – Тернопіль : [ТНПУ ім. В. Гнатюка], 2006. – 116 с.

251. **Рец.: Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Психологічні науки** : збірник наукових праць / за ред. Н. О. Євдокимової. – Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського 2015. – № 2 (15), жовтень – 180 с. – Режим доступу: <http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/Nauk-Visnik-2-15-psiholog.pdf> – Рец. Кікінежді О. М.
252. **Рец.: Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки** : науково-теоретичний журнал психологічного напрямку / Херсон. держ. ун-т, факультет психології, історії та соціології ; редкол.: Блинова О. Є., Шапошникова І. В., Кікінежді О. М. [та ін.]. – Херсон : [б. в.], 2013.... – Режим доступу: <http://www.pj.kherson.ua/index.php/arkhiv-vidannya>.
253. **Рец.: Практическая педагогика: гуманизация процессов образования и воспитания** [Электронный ресурс] : сборник материалов международной научной конференции, посвященной 95-летию со дня рождения В. Сухомлинского, Россия, Москва, 26–28 сентября 2013 г. / под ред. О. М. Кикинежди. – Электрон. текст данные (1 файл, 2,3 Мб). – Киров : МЦНИЛ, 2013. – 186 с.
254. **Рец.: Формування гендерної культури майбутніх вчителів** : збірник матеріалів Всеукр. студентської наук.-практ. конф., 25–26 березня 2005 р. / за ред. О. М. Кікінежді. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2005. – 163 с.
255. **Рец.: Формування гендерної культури молоді: проблеми та перспективи** : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, Тернопіль, 30–31 жовтня 2003 р. / ТНПУ ім. В. Гнатюка ; редкол.: В. П. Кравець, О. М. Кікінежді, О. Б. Кізь [та ін.]. – Тернопіль : ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2003. – 172 с.

Наукова школа О. М. Кікінежді

Науковий керівник дисертацій

256. **Кізь О. Б. Формування психологічної готовності вихованців інтернатних закладів до створення сім'ї** [Рукопис] : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія / Кізь Ольга Богданівна ; Національний педагогічний ун-т ім. М. П. Драгоманова ; наук. кер. О. М. Кікінежді. – Київ, 2003. – 346 арк.: рис., табл.

Дисертація присвячена вивченню психологічної готовності вихованців інтернатних закладів до шлюбно-сімейних стосунків, виявленню змісту, структури, критеріїв та показників її сформованості. Досліджено зміст ціннісно-сислової сфери особистості депривованих юнаків та дівчат, спрямованої на родинне життя. Визначено специфіку самооцінних ставлень вихованців інтернатних закладів стосовно виконання сімейних та соціальних ролей, досліджено сформованість навичок самокерівництва і самоорганізації життєдіяльності. Розкрито зміст еталонів маскуліності та фемінності у старшокласників, які виховуються без батьківської опіки та в батьківській сім'ї. Визначено рівень поінформованості депривованого юнацтва в питаннях культури сексуального та репродуктивного здоров'я, виховання дітей та сімейного спілкування. Виявлено соціально-психологічні умови, які сприяють успішному статево-рольовому самовизначенню молоді, вихованої без батьківської опіки. Доведено ефективність системи

психокорекційних заходів, орієнтованих на формування психологічної готовності вихованців інтернатних закладів до створення сім'ї. Конкретизовано доцільність впровадження альтернативних моделей надання психологічної підтримки випускникам закладів інтернатного типу шляхом використання новітніх виховних технологій, які засвідчили свою ефективність у формуванні відповідального ставлення до шлюбно-сімейних стосунків та в адаптації до самостійного життя.

- 257. Шульга І. М. Формування валеологічної культури у старших дошкільників і молодших школярів на засадах гендерного підходу [Рукопис] : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 – теорія і методика виховання / Шульга Ірина Мирославівна ; Тернопільський національний педагогічний ун-т ім. В. Гнатюка ; наук. кер. О. М. Кікінежді, докт. психол. наук, професор кафедри психології ТНПУ ім. В. Гнатюка, – Тернопіль, 2016. – 297 арк. – Бібліогр.: с. 296–322. + [Електронний варіант].**

З'ясовано сутність валеологічної культури у контексті досліджуваної проблеми. Сформульовано визначення поняття «валеологічна культура старших дошкільників і молодших школярів на засадах гендерного підходу». З'ясовано вплив соціально-педагогічних чинників гендерної соціалізації на формування валеологічної культури дітей 5–10-ти років. Визначено компоненти, конкретизовано критерії, показники та схарактеризовано рівні сформованості валеологічної культури у дівчаток і хлопчиків старшого дошкільного та молодшого шкільного віку з урахуванням гендерного чинника. Обґрунтовано педагогічні умови, змістово-методичне забезпечення та модель процесу формування валеологічної культури у старших дошкільників і молодших школярів на засадах гендерного підходу та експериментально підтверджено їх ефективність.

Науковий опонент дисертацій

- 258. Дубецька Л. І. Психологічні умови формування гендерних уявлень дошкільників-вихованців дитячого будинку [Рукопис] : дисертація на здобуття наукового ступеня канд. психологічних наук : 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія / Дубецька Лілія Ігорівна ; ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» ; наук. опонент О. М. Кікінежді. – Івано-Франківськ, 2017. – 274 арк.**

Дисертаційне дослідження присвячене проблемі формування гендерних уявлень дошкільників, які виховуються в умовах дитячого будинку. Систематизовано та узагальнено різні погляди на поняття «гендер», «гендерна ідентичність». Розкрито етапи, схему, механізм та чинники формування гендерних уявлень дошкільників. Охарактеризовано особливості гендерної соціалізації хлопчиків та дівчаток в умовах дитячого будинку.

За результатами емпіричного дослідження проаналізовано особливості формування змістових характеристик гендерних уявлень дітей з дитячого будинку та дітей з повних сімей. Встановлено специфіку формування гендерної компетентності дошкільників. Представлено порівняльний аналіз змістових характеристик образів гендерної ідентифікації дошкільників – вихованців дитячого будинку та дошкільників з повних сімей.

Обґрунтовано психологічні засоби, апробовано й перевірено на ефективність програму оптимізації психологічного супроводу конструювання гендерних уявлень хлопчиків та дівчаток, які виховуються в умовах дитячого будинку.

259. Євменова Т. М. **Психологічні бар'єри самореалізації жінки як політичного лідера** [Рукопис] : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.11 – політична психологія / Євменова Тетяна Миколаївна ; Ін-т соц. та політ. психології НАПН України ; наук. опонент О. М. Кікінежді. – Київ, 2015. – 299 арк. – Бібліогр.: арк. 161–171.

У роботі представлено результати теоретичного аналізу проблеми політичного лідерства у вітчизняній та зарубіжній літературі. Запропоновано гендерно чутливі підходи до вивчення психологічних феноменів жіночого лідерства. Теоретично розроблено та емпірично верифіковано критеріальну модель психологічних бар'єрів. З'ясовано, що жінки стикаються із сімома типами специфічних конфігурацій політико-психологічних бар'єрів, які негативно впливають на побудову жіночої політичної кар'єри. Вони стосуються: бар'єрів особистісного характеру, стратегій побудови кар'єри, гендерних очікувань у політичній сфері, рамкових бар'єрів, гендерних комунікаційних бар'єрів та бар'єрів, зумовлених рольовими розподілами в родині. Встановлено що конфігурації психологічних бар'єрів жінок-лідерів є більш різноманітно наповненими і мають не однаковий вплив на самореалізацію порівняно з чоловіками-лідерами та «нелідерами» обох статей.

260. Кашпур Ю. М. **Психологічні особливості генези сексуальних уявлень особистості в період дорослішання** [Рукопис] : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія / Кашпур Юрій Михайлович ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова ; наук. опонент О. М. Кікінежді. – Київ, 2010. – 249 арк. – (в тв. опр.)

У дисертації здійснено теоретичне узагальнення та експериментальне вивчення особливостей генези сексуальних уявлень особистості в період дорослішання, визначено сутність поняття сексуальна самосвідомість, синтезовано структуру та складові цього утворення; розроблено психологічну модель та обґрунтовано критерії і рівні розвитку сексуальної самосвідомості підлітків та юнаків; здійснено експериментальну апробацію програми оптимізації сексуальної самосвідомості як системи сексуальних уявлень про себе у підлітків та юнаків.

261. Левшунова К. В. **Рухова активність як чинник психічного благополуччя дошкільника** [Рукопис] : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія / Левшунова Катерина Валеріївна ; Інститут психології ім. Г. С. Костюка НАПН України ; наук. опонент О. М. Кікінежді. – Київ, 2015. – 215 арк. : табл. – Бібліогр.: арк. 146–160.

У роботі визначено і теоретично обґрунтовано психологічну характеристику психічно благополучної особистості старшого дошкільника. Досліджено взаємозв'язок між руховою активністю та психічним благополуччям старших дошкільників. Розроблено програму збільшення рухової активності старших дошкільників як чинника прояву їх психічного благополуччя.

262. Любіна Л. А. Гендерні особливості формування професійної компетентності майбутніх лікарів [Рукопис] : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія / Любіна Любов Анатоліївна ; Ін-т психології ім. Г. С. Костюка НАПН України ; наук. опонент О. М. Кікінежді. – Київ, 2015. – 300 арк. : табл. – Бібліогр.: арк. 187–210.

Дисертацію присвячено дослідженню гендерних особливостей формування професійної компетентності майбутніх лікарів. Проведено теоретико-методологічний аналіз наукової літератури, на підставі якого розширено та поглиблено зміст поняття «професійна компетентність майбутнього лікаря», яке розглядається як інтегральна характеристика професійного становлення і розвитку особистості майбутнього лікаря і визначається як складне інтегральне особистісне утворення, що містить комплекс науково-професійних знань, практичних умінь й особистісних якостей, необхідних для успішного виконання майбутньої професійної діяльності. Визначено компоненти (ціннісно-мотиваційний, операційно-діяльнісний, поведінковий, комунікативний, когнітивний, рефлексивно-творчий) та види (спеціальна, соціально-психологічна, особистісно-творча, комунікативна, саморегуляційна, морально-етична, правова) професійної компетентності майбутнього лікаря.

263. Москаленко Л. С. Психологічні умови становлення соціального статусу молодшого школяра [Рукопис] : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія / Москаленко Людмила Сергіївна ; Ін-т психології ім. Г. С. Костюка НАПН України ; наук. опонент О. М. Кікінежді. – Київ, 2016. – 243 арк. : табл., рис. – Бібліогр.: арк. 184–211.

Доведено ефективність запропонованої програми психологічного супроводу становлення соціального статусу школяра в учнів другого класу, що передбачала два основних напрями роботи: 1) покращення зовнішніх умов становлення соціального статусу школяра шляхом забезпечення більшої повноти, адекватності й узгодженості опису рольової поведінки школяра, вимог до неї, що транслюються педагогами та батьками, через просвітницько-консультативну роботу з ними; 2) розвиток внутрішніх умов становлення соціального статусу молодшого школяра у дітей через формування у них соціальної позиції як цілісної системи уявлень про власний соціальний статус, стійкого позитивного ставлення до нього, а також соціальної ідентичності учнів, що передбачає усвідомлення власної статусної належності та її високу значущість для дитини.

Результатом формувального експерименту стали статистично значущі зміни у показниках рольової поведінки, соціальної позиції та соціальної ідентичності, що свідчить про активізацію процесу становлення соціального статусу молодшого школяра. В учнів, які склали контрольну групу, зміни у показниках становлення соціального статусу не є статистично значущими, що дозволяє стверджувати про наявність позитивних результатів спрямованого впливу. Таким чином, гіпотеза, висунута на початку дослідження, отримала своє підтвердження.

264. Мушкевич М. І. Психологічні особливості впливу батьківської сім'ї на молоде подружжя [Рукопис] : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія / Мушкевич Мирорслава Іванівна ; Волинський держ. ун-т ім. Лесі Українки ; наук. опонент О. М. Кікінежді. – Луцьк, 2002. – 251 арк. – Бібліогр.: арк. 204–218.

Поглиблено теоретичне уявлення про типологію сімей. Введено такий тип, як псевдофункціональна сім'я, який був відсутній у Н. Аккермана, Є. Вітчака, О. С. Кочаряна, В. Сатір. Вперше доведено, що тип батьківської сім'ї є визначальним у функціонуванні молодого подружжя. Запропоновано параметри оцінювання якості

молодого шлюбу: установки на шлюб та сім'ю, функціонально-рольова поведінка, сімейний сценарій, міжособистісна взаємодія, сімейна адаптація. Показано варіативність зв'язку між рівнем функціональності батьківської та молоді сімей. Факторами, детермінуючими створення молодим подружжям власної моделі сім'ї, є їх характерологічні риси, просімейна мотивація, диференційованість особистості від батьківської сім'ї. Обґрунтовано, що на третьому-п'ятому році сімейного життя молодого подружжя починає діяти модель батьківських структурно-функціональних відносин. Уточнено теоретичні уявлення про вплив сиблінгової позиції на функціональні характеристики молодого подружжя та відсутність впливу складу батьківської сім'ї на його відтворення у молодому шлюбі.

265. Перун М. Б. Типологія материнської ідентичності жінок на ранньому етапі материнства [Рукопис] : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.01 – загальна психологія, історія психології / Перун Марія Богданівна ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка ; наук. опонент О. М. Кікінежді. – Львів, 2015. – 250 арк. – Бібліогр.: с. 167–200.

У дисертації представлено теоретичне обґрунтування та емпіричне підтвердження типології материнської ідентичності жінок на ранньому етапі материнства.

Позитивними специфічними чинниками усвідомленого типу материнської ідентичності виступають емоційні (емоційна зрілість і страхи, пов'язані з материнством), подружньо-сімейні (сімейний стан, задоволення шлюбом, вимоги та відкинення у взаєминах з матір'ю), освітньо-професійний (професійна зайнятість). Негативними для цього типу є соціальні страхи; любов, опіка та ліберальність матері; вік жінки, невиношені вагітності; освіта, шкідливі умови праці. Неоднозначними чинниками цього типу є подружньо-сімейні (кількість дітей, тривалість шлюбу) та біологічні (багатоплідна вагітність, вік дитини).

Перспективи подальших досліджень вбачаються у емпіричному вивченні типології материнської ідентичності на наступних етапах материнства, розробці психопрофілактичних програм усвідомленого материнства для матерів після перечасних пологів.

266. Поспелова С. В. Особливості гендерного функціонування жінок із різними типами статевої організації особистості [Рукопис] : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.01 – загальна психологія, історія психології / Поспелова Світлана Валеріївна ; Харківський нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна ; наук. опонент О. М. Кікінежді. – Харків, 2016. – 221 арк.

Роботу присвячено дослідженню особливостей гендерного функціонування особистості жінок при різних типах статевої організації особистості. Виявлено особливості особистості, організації симптомокомплексу маскулітності/фемінітності, архетипічного жіночого простору й гендерної ідентичності у жінок в залежності від типу статевої організації особистості. Розглянуто простір гендерно-рольової поведінки і психосемантичні особливості уявлень щодо жіночої привабливості. Виявлено особливості гендерної соціалізації жінок при різних типах статевої організації особистості. Розроблено програму психологічної корекції статевої організації структур, які забезпечують гендерне функціонування особистості жінок.

За результатами дослідження розроблено програму психологічної корекції статевої організації структур, які забезпечують гендерне функціонування особистості жінок. Мета програми – підвищення рівня особистісної і статевої зрілості, 16 корекція дефіцитарності фемінінних проявів, розширення репертуару і підвищення гнучкості гендерних ролей. Тривалість програми – 30 годин: 10 зустрічей по 3 години. У програмі реалізовано групову форму роботи, побудовану на засадах клієнт-центрованої

психотерапії. У технічному плані програма є мультимодальною із застосуванням методів арттерапії, психодрами, гештальттерапії, психоаналізу. Мішенями корекційного впливу були статево-рольова Я-концепція особистості та гендерно-рольова поведінка. Психокорекційна програма довела ефективність і може бути рекомендованою для подальшого використання. Перспектива подальших досліджень полягає в уточненні механізмів формування типів статево-рольової організації особистості, виявленні сфер особистості й поведінки, що мають статево-рольову регуляцію.

267. Руденко І. М. Вплив розлучення батьків на життєдіяльність дитини молодшого шкільного віку [Рукопис] : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія / Руденко Ілона Миколаївна ; керівник роботи Т. В. Говорун ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова ; наук. опонент О. М. Кікінежді. – Київ, 2009. – 306 арк.

Вперше до наукового обігу введено поняття "життєдіяльність дитини молодшого шкільного віку, яка пережила розлучення". Виділено й охарактеризовано суспільно-діяльнісний та індивідуально-психічний її рівні. Цілісно розглянуто подію розлучення як динаміку негативних явищ (дестабілізація емоційних стосунків між подружжям, напружені батьківсько-дитячі взаємини до та після розлучення). Досліджено соціальну ситуацію розвитку молодших школярів після розлучення (частоту та характер взаємин між членами неповної сім'ї, вибір і тривалість дружніх стосунків з однокласниками), їх учбову (рівень успішності, негативні чинники впливу) та позашкільну діяльність. Проаналізовано психологічні зміни в особистості дітей, які пережили розпад сім'ї (виразність і стійкість емоційних переживань, ставлення до батьків). Показано відмінності у життєдіяльності молодших школярів залежно від тривалості часового проміжку після розлучення батьків. Розроблено й апробовано психокорекційну програму надання таким дітям психологічної допомоги. Проаналізовано психологічні особливості розвитку особистості дитини у сім'ї після розлучення батьків. Визначено деструктивні чинники взаємин між подружжям та їх вплив на особистість дитини, а також соціальні умови сприятливого перебігу її адаптації до нових стосунків з батьками у неповній сім'ї. Проаналізовано психологічні наслідки дестабілізації емоційних стосунків між батьками для дитини, узагальнено соціально-психологічний досвід життєдіяльності дитини у неповній сім'ї. З'ясовано, що розлучення батьків обумовлює появу деструктивних почуттів (провини, невпевненості у собі, тривожності, боязкості), які діти переживають протягом тривалого часу після розлучення. Доведено можливість зменшення їх негативного впливу на особистість молодшого школяра шляхом проведення психокорекційної роботи з використанням когнітивно-поведінкового підходу з елементами арт-, казко- й ігротерапії, психодрами та психогімнастики.

268. Химко М. Б. Психологічні особливості батьківського ставлення до дітей з аутизмом [Рукопис] : дис. ... на здобуття наук. ступ. канд. психол. наук : 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія / Химко Марта Богданівна ; Ін-т психології ім. Г. С. Костюка НАПН України ; наук. опонент О. М. Кікінежді. – Київ, 2010. – 250 арк. : табл., рис. – Бібліогр.: арк. 177–195.

Дисертаційна робота містить результати теоретичного та емпіричного дослідження психологічних особливостей батьківського ставлення до дітей з аутизмом. Досліджено ставлення батьків до різних аспектів сімейного життя та сімейної ролі, визначено рівень суспільної фрустрованості, стресостійкості й соціальної адаптації, емоційних станів, а також особливості внутрішнього конфлікту.

Досліджено аналіз ставлення батьків до аутистичних та здорових дітей, їх порівняння. Особливості ставлення батьків до аутистичних, зокрема: емоційний контакт, емоційна дистанція та концентрація на дитині, а також специфіка ставлення батьків до сімейної ролі.

269. Шмілик Н. А. Психологічні особливості становлення суб'єктивної готовності до материнства вагітних жінок [Рукопис] – дисертація на здобуття ступеня канд. психологічних наук : 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія / Шмілик Наталія Андріївна ; Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника ; наук. опонент О. М. Кікінежді. – Івано-Франківськ, 2017. – 226 арк.

У дисертації досліджено психологічні особливості та детермінанти становлення материнської сфери вагітних жінок; представлено авторський варіант структури суб'єктивної готовності до материнства як цілісний, багатовекторний, взаємопов'язаний і взаємозумовлений конструкт, що містить такі компоненти: особистісний, емоційний, пізнавальний, операційний, комунікативний і психофізіологічний; доведено, що суб'єктивна готовність до материнства є системним утворенням у психіці жінки, стрижневою детермінантою материнської поведінки, що визначає стиль переживання вагітності та цінність дитини для матері; здійснено структурний аналіз чинників, що впливають на мотиваційну сферу материнства, описано значення кожного з них; встановлено, що термін, на якому вагітна жінка, особливо при перших пологах, відчуває перші рухи майбутньої дитини, є важливою діагностичною ознакою стилю переживання вагітності та рівня суб'єктивної готовності до материнства; розроблено і практично апробовано програму оптимізації становлення материнської сфери вагітної жінки.

270. Яблонська Т. М. Психологічні засади розвитку ідентичності дитини в системі сімейних взаємин [Рукопис] : дис. ... на здобуття наук. ступ. д-ра психол. наук : 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія / Яблонська Тетяна Миколаївна ; Ін-т психології ім. Г. С. Костюка НАПН України ; наук. опонент О. М. Кікінежді. – Київ, 2014. – 652 арк.

Вперше визначено сукупність критеріїв розвитку ідентичності дитини (когнітивна складність образу Я, самоставлення, локус контролю особистості, міра сформованості цінностей як внутрішніх критеріїв особистісного вибору, послідовність Я у часі, внутрішня узгодженість Я). Побудовано структурно-динамічну модель розвитку ідентичності дитини в системі сімейних взаємин, у цій моделі визначено характеристики сім'ї, що мають найбільший вплив на розвиток ідентичності дитини. З'ясовано, що провідними механізмами становлення та розвитку ідентичності дитини в системі сімейних взаємин є: в дошкільному та молодшому шкільному віці – наслідування, емоційна ідентифікація, інтеріоризація; в підлітковому та юнацькому віці – рефлексія, ціннісна ідентифікація, самовизначення. Виявлено особливості етндетермінованих сімейних настановлень, які впливають на розвиток ідентичності дитини. Обґрунтовано систему корекційно-розвивальних заходів, спрямованих на пошук, усвідомлення та прийняття особистістю позитивної ідентичності з використанням ресурсів сім'ї. Удосконалено систему понять для характеристики психологічних механізмів та умов розвитку ідентичності в онтогенезі залежно від сімейних взаємин.

Науковий керівник дипломних робіт

271. Гур'єва Ю. Н. Гендерна проблематика у сучасній зарубіжній та українській лінгвістиці [Електронний ресурс]: дипломна робота / Ю. Н. Гур'єва ; наук. кер. В. А. Буда, О. М. Кікінежді. – Тернопіль, 2003. – 68 с.

272. Струмінська А. І. Школа гендерної рівності як інноваційний підхід у формуванні гендерної культури студентської молоді [Електронний ресурс] : дипломна робота / А. І. Струмінська ; наук. кер. О. М. Кікінежді. – Тернопіль, 2004. – 45 с.

Публікації про життя та діяльність О. М. Кікінежді

273. **Кікінежді Оксана Михайлівна** – доцент кафедри психології, кандидат психологічних наук // Інститут педагогіки і психології Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка: сторінки історії та сьогодення, 2001–2011 рр. / [редкол.: В. Чайка, В. Поліщук, Ю. Поліщук [та ін.]; за заг. ред. В. П. Кравця]. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2011. – С. 37–39.
274. **Кікінежді Оксана Михайлівна** – завідувач кафедри психології, провідний науковий співробітник, директор Науково-дослідного центру з гендерних проблем молоді НАПН України – ТНПУ ім. В. Гнатюка, доктор психологічних наук, професор // Кафедра психології ТНПУ ім. В. Гнатюка : сайт. – Тернопіль. – Режим доступу: <http://www.tnpu.edu.ua/faculty/IPP/psychology.php>. – Назва з екрана.
275. **Оксана Кікінежді** доктор психологічних наук, професор, ТНПУ ім. Володимира Гнатюка психологія, гендерна та жіноча психологія, психологія статі : індекси бібліографічних посилань // Google Академія : сайт : бібліографічні посилання – Режим доступу: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=fdWghewAAAAJ&hl=uk>

Інтерв'ю О. М. Кікінежді

Оксана Кікінежді, директор Науково-дослідного гендерного освітнього центру АПН України – ТНПУ ім.В. Гнатюка:

«Тернопільський національний педагогічний університет займається гендерними проблемами ще з 1999 року, а відкриття кафедри гендерної освіти буде новою хвилею в нашій діяльності. В нашій програмі висвітлені такі теми як історія гендерної педагогіки, педагогічна спадщина. Ми її розкриваємо і показуємо, що в Україні є гендерна матриця педагогічної спадщини – це роботи А. С. Макаренка,

В. О. Сухомлинського, С. Ф. Русової. Ми маємо це ідеологічне підґрунтя, і це дуже важливо, адже теми розвитку гендерної ідентичності і соціалізації пов'язані з національно ідентичністю, громадянським вихованням. Тобто, перш за все – громадянин, а потім вже – чоловік і жінка. Ми постаралися висвітити тему статевої соціалізації на всіх вікових етапах, пов'язуючи її з курсами психології та педагогіки, де вони доповнюють одне одного.

Від першої особи : інтерв'ю Оксана Кікінежді, директор Науково-дослідного гендерного освітнього центру АПН України – ТНПУ ім.В. Гнатюка // Україна – Євросоюз у деталях №2 (5) червень 2010 року. – Режим доступу: http://www.eeas.europa.eu/archives/delegations/ukraine/documents/virtual_library/2nd_insert_june_2010_web_uk.pdf

Антигендер в Україні : експертне опитування

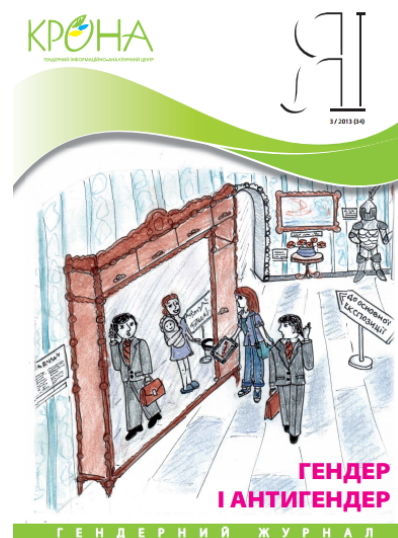
Оксана Кікінежді – директорка Науково-дослідного центру з проблем гендерної освіти та виховання учнівської та студентської молоді Національної академії педагогічних наук України, докторка психологічних наук, провідна наукова співробітниця, завідувачка кафедри психології ТНПУ імені Володимира Гнатюка.

1. Активізація антигендерних рухів особливо посилилася на Західній Україні, що зумовлено, імовірно, більшою релігійністю та толерантністю населення, провладними політтехнологіями, спрямованими проти політики утвердження гендерної рівності, та відсутністю належної відповіді цим викликам з боку виконавчої влади. Головними рушіями антигендерної кампанії в Тернополі, наприклад, стали саме релігійні організації, зокрема ГО «Союз християнських матерів», які, спекулюючи на емоційному сприйнятті моральних цінностей та національно-релігійних почуттях, перекручують та спотворюють демократичний зміст гендерної складової освітніх програм, гуманітарного знання в цілому, дискредитують європейські цінності.

2. Так, ми, на жаль, стикаємося із цим постійно... Згаданою вище організацією розклеювалися листівки з метою припинити діяльність місцевих осередків гендерних студій; розповсюджувалися листівки із переліком прізвищ осіб, які займаються гендерними студіями чи певною мірою дотичні до реалізації державних програм з рівних прав жінок і чоловіків, – з написом «Ганьба!» та закликами боротися проти ювенальної юстиції і гендерної рівності. Виступаючи під виглядом «батьківського піклування», вчителів і батьків залякують неіснуючими загрозами, текст листівок і виступів є агресивним, неетичним та низькопробним. На ім'я міського голови С. Надала також були надіслані шість однакових листів-заяв начебто від різних батьків з проханням зупинити пропаганду гомосексуалізму в тернопільських дошкільних закладах, школах та інститутах. Можна ще довго продовжувати...

3. Намагаємося протистояти порізному. Нашою реакцією, наприклад, став лист-роз'яснення з приводу гендерного виховання дітей дошкільного і шкільного віку та діяльності Центру гендерних студій ТНПУ імені Володимира Гнатюка, в якому пояснювалось, що мета та принципи діяльності Центру, спільного з НАПН України, спрямовані на розвиток фундаментальних і прикладних гендерних досліджень в контексті трансформаційних змін в українському суспільстві, реалізацію гендерно-освітніх технологій, формування гендерних компетентностей молоді як особливої гендерних знань і практик, релевантних принципам паритетності та взаємозамінності статей, особистісно-орієнтованого та егалітарного підходів з

метою створення творчо-розвивального середовища для всебічного та гармонійного розвитку дітей та учнівської молоді. Було проведено також журналістське розслідування, яке засвідчило, що всі ці дії – запланований протест маловідомої ГО «Союз християнських матерів», активність якої сконцентрована у північних районах Львівщини (Жовкві та Бродах), разом із «Батьківським комітетом». Згадані акції і листівки виявилися провокативними діями незареєстрованої в Україні релігійної організації Української Правовірної Греко-Католицької Церкви (УПГКЦ), відомої під назвою «група Догнала», яка намагається привернути до себе увагу, пише гнівні звернення про утиски, адресуючи їх, чомусь, не до української влади, а президентові Росії Володимиру Путіну та Московському Патріарху Кирилу.

Антигендер в Україні : експертне опитування / О. Кікінежді // «Я» : гендерний журнал – Харків, 2014. – № 34. – С. 30–31. – Режим доступу: <http://krona.org.ua/assets/files/journal/Gendernyi-zhurnal-Ya-34-2013.pdf>

«Гендерні стереотипи – непохитні скелі у нашій голові»

В Україні все частіше йде мова про вступ до ЄС, європейські цінності та гендер. І, як би це дивно чи дико не звучало, але українці переконані, що європейські цінності нам нав'язують.

Часто, коли звучить поняття «гендер», люди, замість того, щоб розібратися у значенні, ототожнюють його з пропагандою ЛГБТ.

Деякі роки тому, у стінах одного з тернопільських ВНЗ зчинився галас довкола викладацького складу. Студенти виступали проти педагогів, котрі викладають «Гендер». Згодом галас притих, студентам почав подобатися цей предмет.

Не зрозуміло, чому так категорично і однобоко ставляться до розуміння гендеру – це всього лише соціально-біологічна характеристика, через яку вивчають поняття «чоловіка» та «жінки», і не тільки. Поняття «гендер» використовується для визначення соціально обумовлених ролей, моделей поведінки, діяльності, тощо.

На сьогоднішній день в Україні існує безліч гендерних студій, основним завданням яких є дослідження гендерних відносин, розмежування понять та надання рівних прав чоловікам і жінкам.

Оксана Михайлівна Кікінежді з 2008 року працює на посаді директора Науково-дослідного центру з проблем гендерної освіти і виховання учнівської молоді НАПН України - ТНПУ ім. Володимира Гнатюка. Основна діяльність центру – розробка та експериментальне обґрунтування гендерної ідеології освітньо-виховних практик в соціогуманітарному просторі.

«Життя – це суцільний стереотип, а гендерні стереотипи є непохитними скелями у нашій голові, – зазначає доктор психологічних наук Оксана Кікінежді. – Наш центр займається розробкою засобів гендерного підходу у всі ланки освіти. А

головне те, що ми намагаємося проводити лекції, пізнавальні бесіди з нашими студентами. Доносимо до них усталені стереотипи і робимо спроби їх обходити, формувати нові, адже світ не стоїть на місці, і ми повинні йти в ногу з часом».

Як бачимо, мова йде не про впровадження нових цінностей, а навпаки, про збереження старих, проте в дещо інший спосіб.

Здавалось би чоловік та жінка відрізняються як біологічно так і психологічно, проте існують види зайнятості, де та чи інша стать не можуть бути задіяними. Наприклад, жінка не може працювати в полі на тракторі - їй не дозволяє репродуктивна система, адже це може призвести до незворотніх процесів у її організмі, навіть до безпліддя. З іншої сторони, є такі професії, де чоловіки та жінки працюють нарівні, а заробітна плата різниться. Або ж зверніть увагу на той фактор, що жінка може брати лікарняний на себе чи на дитину, а чоловік не може повноцінно поєднувати роботу і виховання дитини. Хоч брати участь у цьому повинні як батько, так і матір. Останні роки усталені стереотипи дещо змінюються. Чоловіки оформляють декретну відпустку, частіше помічаємо їх в парках з колясками – це прогрес, адже не можна всю домашню роботу і виховання дітей перекладати на жінку.

«Якщо чоловік хоче, щоб дружина йшла на роботу і заробляла, то чому він не може виділяти час на те, щоб дружина відпочивала, доглядала за собою, і натомість приділяти більше уваги вихованню дитини», – переконана у цьому пані Оксана.

Якщо розвиток суспільства не стоїть на місці, то чому повинна відставати наука?

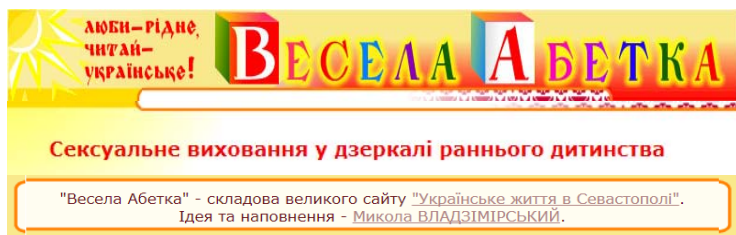
Професор Володимир Кравець, ректор Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка з 2003 року є основоположником гендерної педагогіки в Україні. Його методи викладання мають значний вплив на студентів, адже більшість вважає лекції професора Кравця одними з кращих.

«Психологія сімейного життя – це один з найдоступніших варіантів пізнати теорію, вивчити і обговорити різноманітні випадки, з якими доводиться стикатися в житті», – вважає студентка четвертого курсу факультету філології, Олена.

Гендерні центри формують програми і намагаються позитивно вплинути на виховання учнівської та студентської молоді. Завдяки таким семінарам, тренінгам і лекціям підлітки мають можливість розібратися в окремих поняттях, отримати базові знання з дисциплін гендерної педагогіки, психології, вчаться застосовувати набуті знання у педагогічній практиці, що є доволі важливо. Тому стверджувати, що гендерні студії пропагують ЛГБТ і фемінізм – доволі груба помилка. Науковці неодноразово виступають з проханням знайти розуміння, і поставитися лояльно до нововведень у освіті, науці та практиці виховання молоді.

Гендерні стереотипи – непохитні скелі у нашій голові :
інтерв'ю з О. М. Кікінезди // Терен. Тернопільські експрес новини : сайт. – Тернопіль, 2016. – 21 березня, 12:40. – Режим доступ: http://stereotypy_nepokhytni_/teren.in.ua/2016/03/21/henderni_skeli_u_nashiy_holovi_oksana_kikinezhd/

Сексуальне виховання у дзеркалі раннього дитинства

Напевно, ви вже замислювалися як підготувати ваше дитя до дорослого життя, дорослих стосунків. А, можливо, ви щойно отримали запитання свого малюка: «Мамо, а звідки діти беруться?» і завмерли, не знаючи як

правильно поведеться, як відповісти йому на це непросте запитання.

Мабуть, нікого не треба переконувати в тому що статева освіта дітей повинна здійснюватися у сім'ї. Але як? Адже можливих варіантів роз'яснення тих чи інших питань багато, а обрати треба один. Знання принципів статевої освіти допоможе батьками самостійно знаходити вихід у важких педагогічних ситуаціях. Від того, як зуміють батьки дохідливо й зрозуміло пояснити сину чи доньці різні життєві явища у взаєминах статей, залежатиме і формування статевої установки дитини, розуміння своїх обов'язків, необхідності управління собою, своїми бажаннями і поведінкою.

Повсякденна підготовка майбутніх чоловіка і жінки до виконання подружніх і батьківських ролей, успішність освоєння яких багато в чому визначає особисте щастя людини – це мета статевої освіти дітей. А хто з нас не бажає щастя своїм дітям?

Уміння відповідати соціально прийнятним взірцям статевої поведінки. Створювати стабільні взаємини з особами протилежної статі, сприятливі взаємини з близькими і рідними не належить до вроджених здібностей. Так само як до вибору і самоствердження в професії, так і до виконання ролі чоловіка і жінки, матері і батька, сім'я і суспільство готують людину впродовж усього життєвого шляху.

Родинні читання дають малюкові змогу поки що подумки брати участь у житті казкових персонажів, ставати на бік добрих, мужніх, жаліти скривджених. Важливо, щоб син чи донька не просто «проковтнули» прочитане, а й пропустили його крізь себе. А для цього ми, дорослі, повинні допомогти їм краще усвідомити поведінку героїв, переглянути й прокоментувати малюнки, загострити увагу на моральних якостях дійових осіб.

Чи вмієте ви правильно розповісти казку дитині? Дивне запитання? Аж ніяк, бо багато батьків тільки читають книжки або обмежуються їх переказом. А треба пробуджувати думки дитини, спонукати її до роздумів. Наприклад: «Пригадуєш, чому серце Кая перетворилося в крижинку? Як удалося Герді розтопити лід у серці Кая? Як ти гадаєш, коли б Герда була недоброю дівчинкою і не любила Кая, чи змогла б вона допомогти йому?» і т.п.

Чи часто читаете ви казки своїм дітям? Пам'ятайте, коли ви розповідаєте синові про мужність Івана-царевича, він подумки отожднює себе з ним, його подвигами, а донечка уявляє себе красунею-царівною, такою ж ніжною, лагідною та вірною як героїня казки. А моральні норми, якими керуються у вчинках літературні герої, – значущі для дитини етичні орієнтири статевої поведінки, які діти прагнуть наслідувати. Так мужність і жіночність втілюються в уяві дитини в конкретних діях і вчинках.

Сексуальне виховання у дзеркалі раннього дитинства / Оксана Кікінежді, психолог //

Джерело «Весела Абетка» – складова великого сайту «Українське життя в Севастополі» / Ідея та наповнення Микола Владзімірський. – Режим доступу: <http://abetka.ukrlife.org/stat2.html>

ВІТАННЯ

Шановна Оксано Михайлівно!

Ректорат та профспілковий комітет працівників Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка щиро й сердечно вітає Вас із ювілеєм!

Від усього серця висловлюємо Вам наші слова вдячності та пошани. Вроджена інтелігентність, потужний інтелект, висока наукова культура, цілеспрямованість та наполегливість при досягненні мети та виконанні службових обов'язків викликають до Вас глибоку повагу та симпатію.

За період Вашої праці на посаді завідувача кафедри досягла значного творчого доробку. Вас знають як автора наукових та науково-методичних праць в галузі гендерної психології, а також як щирої і відкритої душі людини. Для всіх нас Ви є прикладом послідовного і наполегливого руху до вершин професіоналізму.

Сердечно бажаємо Вам міцного здоров'я, особистого щастя, творчого натхнення, добра, миру та благополуччя, відчуття справжнього задоволення від своєї роботи, а людська повага хай буде подякою Вам за плідну працю, чуйність, уміння творити добро. Нехай і надалі джерела Ваших життєвих сил і енергії будуть невичерпні, а наступні роки будуть ще яскравіші і щасливіші!

Хай Вас підтримують та надихають рідні люди, розуміють та допомагають колеги, минають негаразди та непорозуміння.

Добробуту і злагоди у Вашій оселі!

Ректор

Голова профкому

Кравець В.П.

Григорук А.А.

Дорога Оксано!

Щиро і сердечно поздоровляю Тебе зі славним Ювілеєм!

Ти прийшла в педагогіку за покликанням серця і успішно долаєш всі перешкоди на шляху до освітянського Олімпу. Сходишки Твого зростання не випадкові. Вони завжди ґрунтуються на ґлибоких знаннях, набутому досвіді, особистих якостях. Шлях, який Ти пройшла, не був пралим проспектом, а це шлях туржнього, невтомного долаання багатьох життєвих перешкод. Лише Ти сама та Твої близькі й рідні знають істинну ціну життєвого успіху. Талановита, працююча, уважна до колеґ, друзів, а ще любляча дружина, турботлива мати. Саме такою я Тебе знаю, дорога Оксано, і саме такою тебе люблю.

А ще Оксано, ти чарівна жінка, сумасна, стильна, енерґійна. Жодного послаблення, жодного випадку відсутності заціски, зі смаком діврані прикраси попри всі обставини життя. Життєлюбність і позитивне мислення, близькість до Дитинства - це ті дожерела, якіми Ти втієш підживлюватися.

Таж зичу Тобі щоб дожерело натхнення ніколи не тїгло, невичерпна енерґія зростає, здоров'я не підводило, а в серці повік не згасав життєвий вогонь Віри, Надії і Любові. Нехай він зіриває тепло Твою осезю і родину! Впевнена, що попереду у Твоєму житті ще багато славних справ і радісного неспокою.

Надійної підтримки Тобі від друзів та колеґ.

Це біжать не роки -
Багатіє духовна скарбнича
Твоїх творчих надбань,
Щиро злотних здобутків розмай.
Це біжать не роки -

Це шановною ім'я обатиться
На увесь наш прекрасний Тернопільський край!

С ґлибокою повагою і любов'ю
Твоя подруґа Оля Пилишин.

Сім іпостасей особистості – сім кольорів щастя

Дорога Оксано Михайлівно!

Кілька десятків років тому назад, таким же сонячним і погожим літнім днем Ви крихіткою увійшли в цей Божий світ, щоб зробити його ще сонячнішим і прекраснішим. Тепер Вам усе до снаги, Ви знайшли свою щасливу зірку і вона освітила Ваш життєвий шлях!

Ми щиро захоплюємось Вами, гармонійною, самодостатньою, егалітарною особистістю. Рік за роком Ви піднімаєтесь на нові сходи і досягаєте неймовірних висот у різних життєвих іпостасях. І у кожній з них Ви – досконала, неповторна, натхненна, життєдайна.

Іпостась I: Гармонійна особистість

Добрий майстер у роботі

І порадник у житті,
Ви розрадите в скорботі,
Не забудете в біді,
Порадієте на святі,
Не остання – за столом,
І на дружбу Ви багаті,
До людей Ви – лиш з добром.
З святом Вас віта сьогодні
Весь наш дружній колектив!
Працьовита, гарна, мужня
Будьте Ви і повні сил!

Іпостась II: Чудова дружина

Ви – чудова дружина: цікава, весела, комунікабельна, успішна, любляча, турботлива, закохана і кохана. У вас із паном Василем демократичний, партнерський союз, де права одного не ущемляють, не порушують прав іншого, де відповідальність взаємна, обов'язки справедливо розподілені, а сімейні ролі є взаємозамінними. Ви даруєте коханому чоловікові усе те, що для нього є цінним: домашній затишок, підтримку, увагу, любов, неспокій, життєдайну енергію, ентузіазм. Ви додаєте йому сил і він, окрилений Вами, досягає життєвих висот. Ваша сім'я щаслива завдяки Вам.

Хай радість Вам життя дарує,
Щоб посміхались Ви весь час,
Любов і злагода панує,
Й достаток повниться щораз.
Щоб Ви добра мали багато,
А доля квітла, наче сад,
І щоб на Вас із неба падав
Лише щасливий зорепад!

Іпостась III: Турботлива мама двох синочків

Ви виносили під серцем, народили і разом із чоловіком виростили у любові двох добрих синів-красенів: Маріуса і Святослава. Ви відкрили перед ними всесвіт, навчили сміливо дивитися у вічі долі. Ви дали їм крила і навчили їх літати. І вони полетіли – впевнено, сміливо – так, як показала мати. Сьогодні слова вітань сплітають у віночки для Вас у День народження синочки.

Ти нас двох ростила, ти нас двох плекала,
Ти для нас двох щастя, мамо, закликала,
Долю гаптувала вмілим руками,
Ти із нами завжди серцем і думками!
Шлем Тобі ми, мамо, свій уклін низенький!
Шлем Тобі вітання ми зі святом, ненько!
Зичим Тобі в долі світлі сторіночки,
Ми Тебе цілуєм, МАМО! Два синочки...

Іпостась IV: Учитель, наставник

Ви – справжній учитель, наставник, порадник. У свої долоні Ви брали відкриті дитячі і юнацькі серця та бережно наповнювали їх святим зерном знань, яке проросло і уже дало свої плоди. Ви власноруч посадили і виростили свій сад, у якому кожне дерево, кожна квіточка – це Ваші учні, вихованці, студенти, аспіранти – усі, кого Ви підтримали порадою, добрим словом, надихнули. І для кожного Ви є надійною квітковою огорожею, захистом від помилок, невдач, злих вітрів. Нехай Ваш сад зростає і цвіте!!!

Живіть, як учите, учіть, як Боже Слово,
Любіть свій труд, як найцінніший дар,
Ви для дітей і юні – зірка світанкова,
Вони для Вас – немов святий нектар.
Ви особлива трудівниця в Бога,
Із тисяч інших вибраних Ви НИМ
Щоб показати дітям й юні ту дорогу,
Яка веде в Новий Єрусалим.

Іпостась V: Справедливий керівник

Ви – мудрий, далекоглядний, доброзичливий, справедливий керівник колективу кафедри психології. Ви свято оберігаєте і примножуєте багаторічні традиції кафедри. З Вами нам легко працювати, зростати, творити, боротися, перемагати, досягати нових вершин. У Вас велике любляче серце, тому своєю любов'ю Ви щедро обдаровуєте кожного з нас.

Нехай старання Ваші і труди
Примножать успіх в нашій колективі,
Живіть в добрі і радості завжди,
Та будьте все життя щасливі.
Бажаєм звершень Вам великих у роботі
Й побільше творчих Вам натхнень.
Долайте з кафедрою всі турботи,
І хай приносить радість кожен день.

Іпостась VI: Відомий психолог, науковець

Ви — знаний в Україні та за її межами психолог, науковець. Усі безпомилково знають, що Кікінежді – це ГЕНДЕР. Вам віддають належне за сміливість говорити мовою науки про право кожного бути собою, про андрогінність як інтеграцію «жіночого» і «чоловічого», про егалітарне виховання, про партнерство статей. Усі, хто читає Ваші праці і спілкується з Вами, отримує в дарунок від Вас гендерні лінзи, гендерні окуляри, гендерні терези, гендерні навушники. Ви навчаєте помічати, пом'якшувати, долати гендерні стереотипи.

Заспівали коломийку Ви таку веселу,
Розповіли Ви про гендер у містах і селах.
Візуально розглядали владні ми аспекти,
Не даремно Вас прийняли в гендерні експерти.
І насильство Ви долали, і стереотипи,
Чоловіків Ви навчали, як їм далі жити.
Ну а жінка-українка щоб не сумувала,
Свої права паритетні гідно шанувала.

Іпастась VII: Спортсменка, мандрівниця, натхненниця

Ви завжди були і залишаєтесь Дівчинкою, яка сміливо долає стереотипи. Для Вас немає перепон у пізнанні нового: чи то велосипед, чи то водіння автомобіля, чи то брекети, чи то каяк: Ви швидко набуваєте нового досвіду. Ми Вас бачимо мрійливою Дівчинкою з веслом. Проте, не можливо передбачити, у якому ставку чи річці, у якому місті чи країні, на якому континенті за велінням долі Ви опинитесь завтра.

Вам завжди вісімнадцять, весь світ біля Ваших ніг,

Завжди Ви вирушаєте на пошуки доріг.

Тож впевнено й сміливо дивіться в очі долі,
Мандруйте, пізнавайте – вражень Вам доволі!

Хай шлях життєвий завжди легким буде,

А серце – широко відкритим для людей.

Нехай юнацька сила сповнить груди,

Додасть наснаги і нових ідей.

Рідна кафедра психології – О. Б. Кізь,

Я. Є. Кальба, Г. Г. Колінець, О. І. Мешко,

М. О. Оран, Л. А. Ширококордюк, Н. І. Власюк

Креатив від колег-психологів

«Що означає ім'я ПІвоє»

Дорога Оксано Михайлівно! Сьогодні Вас вітаємо, ШАРГАНОЧКУ,
і розшифруєм хто ж така ОКСАНОЧКА.

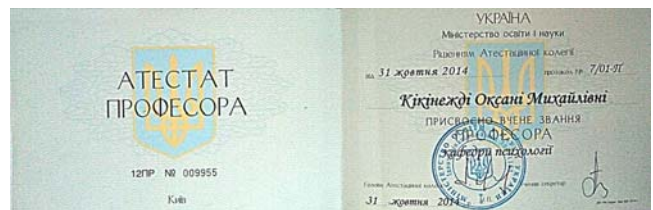
- О* – оптимістична, обдарована й осяйна,
одухотворена, обачна і охайна.
- К* – коректна, колоритна і красива,
культурна, компанійська і кмітлива.
- С* – смілива, спритна, сонячна, сердечна,
самодостатня, справедлива, стратегічна.
- А* – авторитетна, автономна, артистична,
апетитна, акуратна, альтруїстична,
- Н* – надійна, непохитна, невибаглива,
наполеглива, неймовірна, ненав'язлива.
- О* – обов'язкова, обдарована і особлива,
ощадлива, освічена і об'єктивна,
- Ч* – чуттєва, чиста, чесна, чарівна,
чудова, чемна, чуйна, чепурна.
- К* – комунікабельна, контактна, компетентна,
красномовна, креативна і коректна.
- А* – а голос ангельський ще маєте в додачу
Вашу активність непомірну кожен бачить.

Грамоти, подяки та нагороди

Дипломи про освіту, наукові ступені та звання, свідоцтва

Посвідчення та сертифікати

ФОТОГАЛЕРЕЯ

Оксана Шарган – студентка природничого факультету (м. Тернопіль, 1976 р.)

Перед головним корпусом ТДШ, 1975 р.

Свято першого дзвоника в СШ № 14 (м. Тернопіль, 1981 р.)

Під час КВК у СШ № 14 (О. М. Шарган – організатор виховної роботи, м. Тернопіль, 1982 р.)

О. М. Шарган – старший викладач кафедри психології (1989 р.)

На горі Говерла разом із студентами географічного факультету (1990 р.)

Круглий стіл «Дівчатка та хлопчики: різні від природи чи від виховання»(м. Тернопіль, 2002 р.)

Круглий стіл «Випускники інтернатних закладів у відкритому соціумі: проблеми адаптації та пошук шляхів їх вирішення» (м. Тернопіль, 2002 р.)

У Посольстві Канади на зустрічі грантерів Канадсько-Українського гендерного фонду (м. Київ, 2003 р.)

У Посольстві Канади разом із подругою, співавтором навчальних посібників, науковим консультантом докторської дисертації проф. Т. В. Говорун (м. Київ, 2004 р.)

Всеукраїнські конкурси студентських наукових робіт з напрямку «Гендерні дослідження» (2006–2011 рр.)

Участь О. М. Кікінежді у Програмі рівних можливостей та прав жінок в Україні (ПРООН–ЄС)

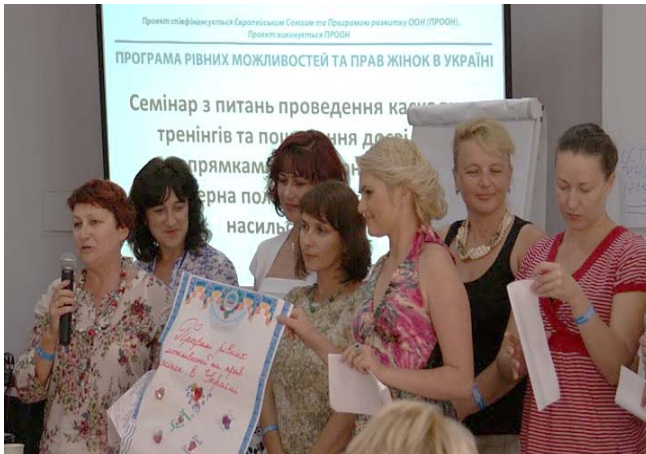
На навчанні – підготовка тренерів з підвищення гендерної обізнаності та гендерної чутливості вчителів (м. Судак, м. Яремче, 2009 р.)

*На навчальних семінарах
Стокгольм (2009 р.)* *Вільнюс (2010 р.)*

*На семінарі ПРООН
«Презентація кафедр
гендерних студій та
гендерних освітніх
центрів» зліва на право
І. Р. Гуцуляк,
О. М. Кікінежді, С. Т. Вихор
(м. Київ, 2010 р.)*

Заклучна конференція щодо впровадження гендерних підходів в освіту «Інновації гендерної освіти» (м. Судаки, 2011 р.)

Презентація проекту «Впровадження гендерно-чутливого підходу в дошкільну та початкову освіту» (О. М. Кікінежді разом з І. М. Шульгою)

Разом із І. Р. Гуцуляком – координатором Програми рівних можливостей та прав жінок в Україні і викладачами-тренерами ТНПУ ім. В. Гнатюка О. М. Кікінежді третя зліва.

Отримання сертифіку тренера Програми рівних можливостей та прав жінок в Україні (м. Львів, 2011 р.)

З міжнародними тренерами: Маргаритою Янкаускайте та Наталією Кургановською (О. М. Кікінежді перша зліва, 2010 р.)

Міжнародна конференція «Гендерна освіта – ресурс розвитку паритетної демократії Вітальне слово ректора В.П. Кравця (м. Тернопіль, 2011 р.)

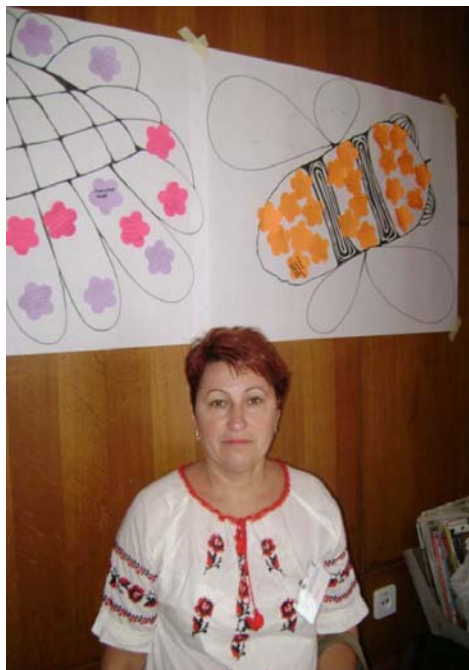

На зустрічі з Олів'є Адамом, постійним представником Програми розвитку ООН в Україні (м. Тернопіль, 2011 р.)

Підведення підсумків діяльності Програми рівних можливостей та прав жінок в Україні (м. Київ, 2011 р.)

Проведення тренінгів з підвищення гендерної обізнаності та гендерної чутливості вчителів (2010–2012 рр.)

Міжнародна конференція «Духовність у становленні і розвитку особистості» проведена спільно з лабораторією психології особистості ім. П. Р. Чамати (Інститут психології ім. Г. С. Костюка НАПН України). Модератор – д. п. н., проф. М. В. Савчин (перший зліва), вітальне слово проректора Б. Б. Буяка, О. М. Кікінежді (м. Тернопіль, 2011 р.).

Відвідування учасниками конференції, колегами-психологами колегіуму-інтернату «Знамення» (директор – Г. В. Зварич, с. Зарваниця, 2011 р.).

«Фемінність–маскулінність» 1-а глобалізаційна конференція О. М. Кікінежді разом із Т. В. Говорун (м. Варшава, 2011 р.)

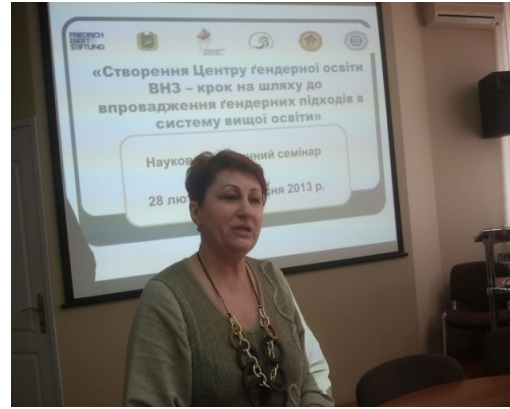
Семінар в Інституті філософії ім. Г. С. Сковороди НАПН України (м. Київ, 2011 р.)

*Захист докторської дисертації у НПУ ім. М. П. Драгоманова.
Разом із науковим керівником кандидатської дисертації,
проф. М. Й. Боришевським (м. Київ, 2013 р.)*

*Колеги, подруги вітають з успішним захистом докторської дисертації
(зліва направо: Т. М. Яблонська, І. М. Шульга, Я. З. Василькевич,
Г. Я. Жирська, О. М. Кікінежді, О. Б. Кізь, Г. М. Бевз, О. І. Смур)*

*Науково-методичний семінар
(м. Суми, 2013 р.)*

*Міжнародна конференція у Krakowska
Akademia im Andrzeja Frycza Modrzewskiego
(м. Краків, 2014 р.)*

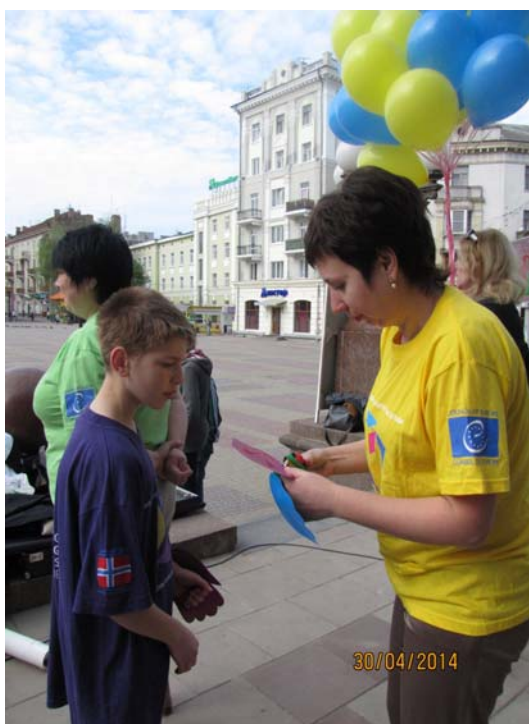
*Зустріч Всеукраїнської
мережі гендерних осередків
(м. Харків, 2013 р.)*

*На засіданні круглого столу «Морально-етичні норми та
гендерне питання у сучасному медіа-просторі»
(м. Київ, 2013 р.)*

Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції за наук. ред. проф. О. М. Кікінеждої

Організатор флешмобу – О. В. Сампара, вчитель географії Тернопільської Української гімназії ім. І. Франка, випускниця географічного факультету ТДПУ (м. Тернопіль, 2014 р.)

Разом із І. Р. Гуцуляком – керівником проекту РЄ «Зміцнення та захист прав дітей в Україні» та А. В. Крижанівським – директором Тернопільської Української гімназії ім. І. Франка (м. Тернопіль, 2014 р.)

Флешмоб «Ні – насильству над дітьми». Учасники – учні Тернопільської Української гімназії ім. І. Франка (Тернопіль, 2014 р.)

*Міжнародна конференція
«Prawa dziecka: realizacja w rodzinie
i społeczeństwie». У центрі ксьондз
Роман Серонь (м. Стальова Воля,
м. Сандомир, 2015 р.)*

*Всеукраїнська науково-практична конференція «Партнерство
навчальних, культурно-освітніх закладів, соціальних служб і родин: стан,
проблеми, перспективи розвитку» (м. Тернопіль, 2015 р.)*

*Конференція «Рівність, лідерство,
спілкування в європейських прагненнях
української молоді: гендерний дискурс».
Вітальне слово ректора В. П. Кравця
(м. Тернопіль, 2016 р.)*

*Семінар «Урахування гендерних аспектів
у комунікації» ОБСЄ (БДПД), у
партнерстві з МФО «Рівні можливості»
у ВРУ (м. Львів, 2016 р.)*

*Святкування Дня факультету педагогіки та психології
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний
університет ім. Г. С. Сковороди» (м. Переяслав-Хмельницький, 2016 р.)*

*Святкування 25-річного ювілею
кафедри психології Львівського
національного університету ім.
Івана Франка (м. Львів, 2016р.)*

*Святкування 25-річного ювілею географічного факультету
ТНПУ ім. В. Гнатюка. Разом із студентами-волонтерами
соціального проекту «Тролейбус щастя» (Тернопіль, 2015 р.)*

Колектив кафедри психології. У першому ряді зліва–направо: Г. Г. Колінець, О. М. Кікінежді, Н. І.Власюк; у другому ряді зліва–направо: Я. Є. Кальба, Л. А. Широкоградюк, О. І. Мешко, О. Б. Кізь, М. О. Оран (м. Тернопіль, 2013 р.).

Святкування 75-річчя університету та 30-річного ювілею кафедри психології. Зліва направа: М. О. Оран, О. І. Мешко, М. І. Дідора, В. І. Сіткар, Г. Г. Колінець, О. М. Кікінежді, Н. І. Власюк, О. М. Степанов, Л. А. Широкоградюк, Р. М. Хмурич, О. Б. Кізь (м. Тернопіль, 2015 р.)

Відвідування Марійського духовного центру у с. Зарваниця – традиція кафедри психології (2016 р.)

*Зустріч з однокурсниками з нагоди 35-річчя закінчення
ТНПУ ім. В. Гнатюка (м. Тернопіль, 2014 р.)*

*Святкування з нагоди ювілею
О. М. Кікінежді (м. Тернопіль, 2016 р.)*

Вінчання. Разом із чоловіком, сином і родиною біля Каплиці Пресвятої Богородиці, збудованої дітьми та онуками на світлу пам'ять парафіянки Галини Шарган – матері О. М. Кікінежді (Храм святого Василя Великого, парох – о. Степан Левчик, Тернопіль, 2009 р.)

О. М. Кікінежді разом із чоловіком Василем, синами Маріусом та Святославом біля Університету Торонто (Канада, 2014 р.)

Іменний покажчик

Бей П. І.	32, 34, 48,
Бібік Н. В.	235 (ред.)
Біла О. Г.	153 (ред.), 247 (ред.)
Блинова О. Є.,	252 (ред.)
Блинова О. Є.	187 (ред.)
Богуш А. М.	166
Бондар В.	102 (ред.)
Бондаровська В. М.	55,
Бондарчук О. І.	120, 154
Борисенко В.	174 (ред.)
Боришевський М. Й.	17, 117 (ред.), 150 (ред.), 180
Буда В. А.	271 (наук. керів.),
Будна Н. О.,	13, 19-34, 48, 49, 144,
Будний Б. Є.	5
Вавілова І.	174 (ред.)
Вашуленко М. С.	89 (ред.)
Виговська Л. П.	122
Висоцька О. Є.	84 (ред.)
Вихор С. Т.	91, 155, 166, 179, 243 (ред.),
Вихрущ А. В.	102 (ред.), 176 (уклад.)
Владзімірський М.	197
Власов В. С.	194 (ред.), 246 (ред.)
Власова Т. І.	50, 67 (ред.), 85 (ред.), 106 (ред.), 110 (ред.), 111 (ред.), 221 (ред.), 228 (ред.)
Вознюк Л.	144 (ред.)
Войтюк О. Ю.	243 (ред.),
Войцехівська І.	174 (ред.)
Гаврищак І.	102 (ред.)
Гаркавенко З. О.	63 (підгот.)
Говорун Т. В.	1, 2, 4-11, 17, 18, 42, 43, 45-47, 55, 79 (ред.), 85, 90, 93, 102-125, 126 (ред.), 127-132, 136, 142, 153, 154, 159, 163, 165, 177, 200, 205, 217, 242 (ред.), 267 (наук. керів.),
Грабовська І. М.	106 (ред.)
Грабовська С.	184 (відп.)
Гур'єва Ю. Н.	270
Гусякова Л.	109
Данилюка І. В.	140 (ред.)
Дідора М. І.	151 (ред.)
Дороніна Т. О.	153 (ред.), 243 (ред.), 247 (ред.)
Дубецька Л. І.	258
Євдокимова Н. О.	199 (ред.), 251 (ред.),

Євменова Т. М.	259
Жизномірська О. Я.	176 (уклад.)
Жирська Г. Я.	19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 33, 48, 49, 144, 166 (ред.)
Засекіна Л. В.	73 (ред.), 95 (ред.)
Иващенко Ю. В.	103 (ред.), 152 (ред.)
Іщук С. В.	151 (ред.)
Кавецький В. Є.	176 (уклад.)
Карпенко З. С.	141 (ред.)
Касянчук В.	174 (ред.)
Кашпур Ю. М.	260
Кізь О. Б.	10, 12, 16, 38, 47, 53, 54, 56, 65, 88, 91, 134, 137, 139, 147, 156, 158, 166, 168, 179, 196, 202, 208 (ред.), 219, 241 (ред.), 245 (ред.), 250 (ред.), 255 (ред.), 256
Колінець Г. Г.	16
Комарова А. И.	103 (ред.), 122, 152
Кондратюк С. М.	222 (ред.)
Коцур В. П.	89 (ред.)
Кравець А.	98 (ред.)
Кравець В. П.	2, 5, 7, 10–12, 41–43, 46, 50, 79 (ред.), 86 (ред.), 87 (ред.), 91, 92, 97 (ред.), 99, 103 (ред.), 106 (ред.), 107, 115 (ред.), 120 (ред.), 142, 144 (ред.), 145 (ред.), 152 (ред.), 153, 154 (ред.), 155–157, 163, 165 (ред.), 177 (уклад.), 204, 205 (ред.), 208 (ред.), 214, 241 (ред.), 242(ред.), 244 (розроб.), 245 (ред.), 245 (ред.), 250 (ред.), 255 (ред.), 273 (ред.),
Кулик О.	90
Кулінич В. О.	159
Кухаренко С. П.	43,
Кучерук І. М.	122
Ладиченко Т. В.	194
Лактіонова Г. М.	63 (підгот.)
Левшунова К. В.	261
Литвиненко Т. М.	237 (ред.)
Ломакович А. Н.	103 (ред.), 152 (ред.)
Любіна Л. А.	262
Магдюк Л. Б.	194 (ред.), 246 (ред.),
Мадзігон В.	144 (ред.)
Максименка С. Д.	58 (ред.), 62 (ред.), 90 (ред.), 108 (ред.), 117 (ред.), 146 (ред.), 150 (ред.), 158 (ред.), 160 (ред.), 167 (ред.), 170 (ред.), 183 (ред.), 186 (ред.), 203 (ред.)
Малиновський В. Я.	237 (ред.)

Маноха І. П.	78 (ред.), 130 (ред.), 188 (ред.)
Міщенко О. О.	8,
Міщик Л. І.	216 (ред.)
Морозова В. В.	84 (ред.)
Москаленко Л. С.	263
Мушкевич М. І.	264
Обушний М.	211 (ред.)
Онуфрієва О. Л.	220 (ред.)
Онуфрієва Л. А.	58 (ред.), 62 (ред.), 183 (ред.)
Павелків Р. В.	73 (ред.)
Пасічник І. Д.	73 (ред.)
Перун М. Б.	265
Першай О.	235 (ред.)
Пікуль Анатолій	104 (адміністратор)
Побуринна М. Я.	208
Поваренкова Ю. П.	201 (ред.)
Поліщук В.	273 (ред.)
Поліщук Ю.	273 (ред.)
Пономарев Е. Г.	61 (ред.), 99 (ред.)
Поспєлова С. В.	266
Пшінька О. М.	111 (ред.), 221 (ред.), 228 (ред.)
Радчук Г. К.	151 (ред.), 185 (ред.)
Редько Л. Л.	61 (ред.), 99 (ред.)
Рибак Т. І.	82 (ред.)
Рожанська В. О.	195
Романенко М. І.	84 (ред.)
Роменця В. А.	140
Руденко І. М.	267
Рябова О. Б.	51
Сампара О. В.	44, 51, 52,
Сбруєвої А. А.	222 (ред.)
Світайло Н.	135, 231 (ред.)
Середа В. В.	198 (ред.)
Смовженко Т. С.	51
Струмінська А. І.	272
Табачківський В. Г.	122
Талько Т. М.	85 (ред.)
Терещук Г. В.	144 (ред.)
Тимчишин О. І.	208
Толстокорова А.	137 (упоряд.)
Фесенко Г. Г.	235 (ред.)
Філат Т. В.	50, 106 (ред.),
Химко М. Б.	268
Цюман Т.	249 (ред.),
Чайка В. М.	138 (ред.), 273 (ред.)

Шапошникова І. В.,	252 (ред.),
Широкорадюк Л. А.	160
Шост Н. Б.	35, 36, 37
Шульга І. М.	9, 33, 35, 36, 37, 176, 221, 222, 257
Юдіна С. П.	107 (ред.-упоряд.)
Юрківський Є.	171
Яблонська Т. М.	269
Ярош О. Б.	237 (ред.)
Boyko I.	231
Novorun T. V.	225, 227, 228
Krawec W. P.	226, 236, 239
Marysak I.	231
Shulha I.	231
Żyrska G.	236

ЗМІСТ

<i>Психологія мого життя</i>	4
<i>Від упорядника</i>	5
<i>Шановна Оксано Михайлівно!</i>	7
<i>Основні штрихи біографії</i>	8
<i>Основні дати життя і діяльності</i>	13
<i>Діяльність Оксани Кікінежді на посаді директора Науково-дослідного центру з проблем гендерної освіти і виховання учнівської та студентської молоді НАПН України – ТНПУ ім. В. Гнатюка.</i>	15
<i>Науковий доробок О. М. Кікінежді</i>	18
<i>Праці</i>	18
<i>Статті із наукових збірників, періодичних видань, тези доповідей конференцій, семінарів, симпозіумів</i>	28
<i>Редакційно-рецензійна діяльність О. М. Кікінежді</i>	50
<i>Наукова школа О. М. Кікінежді</i>	52
<i>Науковий керівник дисертацій</i>	52
<i>Науковий опонент дисертацій</i>	53
<i>Науковий керівник дипломних робіт</i>	58
<i>Публікації про життя та діяльність О. М. Кікінежді</i>	59
<i>Інтерв'ю О. М. Кікінежді</i>	60
<i>Антигендер в Україні : експертне опитування</i>	61
<i>«Гендерні стереотипи – непохитні скелі у нашій голові»</i>	62
<i>Сексуальне виховання у дзеркалі раннього дитинства</i>	64
<i>Публікації О. М. Кікінежді в газетах</i>	65
<i>ДОДАТКИ</i>	66
<i>ВІТАННЯ</i>	66
<i>Сім іпостасей особистості – сім кольорів щастя</i>	68
<i>Грамоти, подяки та нагороди</i>	72
<i>Дипломи про освіту, наукові ступені та звання, свідоцтва</i>	73
<i>Посвідчення та сертифікати</i>	74
<i>ФОТОГАЛЕРЕЯ</i>	76
<i>Іменний покажчик</i>	92

Для нотаток

Довідково-біобібліографічне видання

«Невичерпний педагогічний пошук»

**(до 60-річного ювілею Кікінежді Оксани Михайлівни –
доктора психологічних наук, професора, завідувача кафедри психології,
директора Науково-дослідного центру з проблем гендерної освіти і
виховання учнівської та студентської молоді
НАПН України – ТНПУ ім. В. Гнатюка)**

БІОБІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК